

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:33

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:33

Fredagen den 7 april

1 § Höjning av viseringsavgifter

Statsrådet Barbro Holmberg

Information och samråd rörande viseringsavgifter

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

. Välkomna. Det är en fråga det gäller. Det handlar om viseringsavgifter. Varsågod och berätta lite om läget.

Anf. 2 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Som ni kommer ihåg var det Frankrike som initierade ett förslag om att höja viseringsavgiften för Schengenvisering. Det redovisade jag vid samrådet inför förra RIF-rådet.

Ni kommer säkert också ihåg att Frankrike såg och ser det som en rent administrativ fråga. De nuvarande avgifterna infördes år 2003. Enligt de regler vi har och har kommit överens om ska avgifterna ses över regelbundet. Enligt reglerna ska de också motsvara de faktiska kostnaderna för att processa viseringarna.

Vad vi gjorde från svensk sida var att vi lyfte fram de utrikepolitiska dimensionerna i detta. Vi menade att i ett läge där vi nu öppnar unionen mot andra länder och där vi försöker att uppmuntra kontakter med tredje-länder sänder det helt fel signaler att nu höja viseringsavgiften.

Vid förra RIF-rådet talade jag mot en höjning nu med hänvisning till de utrikespolitiska konsekvenserna. Jag pläderade också för att frågan skulle tas upp i Gaerc, vilket också har gjorts. När jag talade på RIF-rådet var jag inte ensam, utan det var flera länder som hade dessa invändningar.

Nu är läget ett annat. De länder som var kritiska till en höjning, däribland de nya medlemsstaterna, har nu övergått till att diskutera olika undantag. Sverige är nu det enda land med en reservation mot en höjning. Vi riskerar att stå helt isolerade. Vi har då heller ingen riktig möjlighet att gå in i diskussioner om hur man ska utforma undantagen.

Som ni vet fattas det beslut med kvalificerad majoritet, det vill säga att vi inte kan lägga in något veto. Det gör att vi inte kan stoppa förslaget om en höjning. Det tåget har gått. Det är den första frågan för nämnden att ta ställning till. Ska vi lyfta bort vår parlamentariska reservation?

Regeringens uppfattning är att vi bör lyfta bort reservationen av de anledningar som jag just redogjorde för. En nej-röst leder inte till att

avgiftshöjningen uteblir, utan det leder till att vi isoleras utan att vi kan påverka utformningen av undantagen.

Det kan också leda till avsevärda kostnader för Sveriges del. Vi försämrar vårt förhållande till de medlemsstater som representerar oss på inte mindre än 57 olika platser runtom i världen.

Sverige har i dag drygt hundra utlandsmyndigheter där människor kan ansöka om en visering. Sedan har vi plus dessa 57 platser där andra stater representerar oss. På tolv av dessa platser är det Frankrike som representerar oss. Som ni vet är det Frankrike som driver det här starkast.

Det är svårt att veta vad konsekvenserna blir>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< Det är den första frågan.

Den andra frågan att ta ställning till om reservationen lyfts bort är: Hur vill vi se undantagen? Här är läget det att det är två principer för undantag. Den ena principen handlar om att man undantar vissa grupper av människor. Den andra principen är att man gör geografiska undantag för vissa länder.

Ordförandeskapet har lagt fram ett förslag som innebär att man gör undantag för vissa grupper. Sedan finns det andra förslag. Till exempel driver Grekland och Ungern tillsammans med några andra länder frågan att man bör göra geografiska undantag i stället.

Regeringens uppfattning är följande. För det första anser vi att den höjning som man beslutar och de undantag som man ska göra ska göras av alla lika samtidigt. Vi vill slå vakt om att vi ska ha en gemensam viseringspolitik. Låter man vissa länder gå före eller gör man generella undantag så att länder får bestämma själva har vi egentligen i praktiken gett upp en gemensam viseringspolitik. Det tror jag inte vore något bra.

För det andra anser regeringen att vi bör stödja ordförandeskapets förslag om undantag för vissa grupper. Här kan man diskutera både fördelar och nackdelar med båda förslagen. Som jag ser det överväger nackdelarna när det gäller geografiska undantag. Då gör man undantag för vissa länder. Man kan till exempel tänka sig kandidatländerna, Västra Balken eller vad man nu kommer fram till.

Vad sänder det för utrikespolitiska signaler? Vad blir det för signaler till världen att vissa länder undantas medan till exempel länder i Afrika inte undantas? Det blir också en väldigt konstig signal, som jag ser det. Gör man undantag för grupper gäller det hela världen. Det blir på något sätt lika på det viset.

Regeringens uppfattning är att vi bör stödja ordförandeskapets förslag. Det är också det förslag som de allra flesta länder stöder. Enligt den rapport som jag fick i går finns det inte ens en blockerande minoritet för geografiska undantag. Om vi mot förmodan hamnar i diskussioner om både-och, alltså både grupper och geografiska undantag, är det regeringens mening att vi bör prioritera kandidatländerna och Västra Balkan.

För det tredje är det regeringens uppfattning att vi samtidigt ska ge ett starkt mandat till kommissionen att skynda på förhandlingarna om viseringsförenklingsavtal med kandidatländerna, Västra Balkan och ENP-länderna.

För det fjärde är det regeringens mening, och något som också diskuteras nu, att någon form av särskilda hänsyn bör tas när det gäller Vitryssland. Det handlar väldigt mycket om att stödja förändringsarbete

och demokratiutveckling. Det kräver kontakter med människor i Vitryssland.

2005/06:33

7 april

Här diskuteras att man ska kunna säga att vi ska ta särskilda hänsyn inom ramen för de regler som nu gäller. Det görs egentligen redan i dag. Om vi tittar på Vitryssland är 42 % av de viseringar som vi beviljar till Vitryssland helt avgiftsbefriade just på den grunden. Men vi tycker att någon sådan skrivning är rimlig.

Anf. 3 LARS LINDBLAD (m):

I det grundläggande perspektivet ligger vi väldigt mycket kvar i vår grundläggande åsikt att det i grunden inte är bra att man höjer avgiften. Ett sätt att se på detta är att vi ska täcka de administrativa kostnaderna.

Ett annat sätt att se på just samma frågeställning är att detta ligger i linje med uppfattningen hos dem som vill bygga mer av protektionism och höja murarna för EU. Det är någonting som vi borde vara emot i varje läge.

I och med att det är kvalificerad majoritet och inte enhällighet som gäller finns det heller ingen anledning att bidra med plakatpolitik som straffar förhandlingsläget. Det gör att man motvilligt kanske måste acceptera att kanske lyfta bort den parlamentariska reservationen.

Det innebär att man också måste ha garantier för att undantagen faktiskt blir av. Man ska tydligt i beslutet slå fast det och principer för undantagen ska se ut. Annars tycker jag inte att det bör vara möjligt för den svenska regeringen att kunna acceptera någon höjning av viseringsavgifterna.

Jag skulle vilja ha en lite tydligare redovisning av läget. Sverige är det enda landet med en parlamentarisk reservation. Men det vore ändå intressant att höra vilka länder som fortfarande är motsträviga i processen. Det tycker jag inte framgick riktigt tydligt.

Jag vill också ha lite tydligare redovisning om hur konstellationerna ser ut med vilka som företräder de geografiska undantagen och vilka som företräder de mer gruppvisa undantagen. Sedan kan jag återkomma igen lite senare.

Anf. 4 CARL B HAMILTON (fp):

I den situation som vi nu har hamnat i lite tvångsmässigt – om det är korrekt, vilket jag förutsätter att det är – är vi mer eller mindre ensamma kvar. Vi bör då pragmatiskt häva den parlamentariska reservationen för att bättre kunna uppnå andrahandsmålen för Sverige i förhandlingarna.

Då är frågan hur förhandlingsläget är. Det är ganska viktigt att vi får en närmare beskrivning av var de tongivande länderna står i den här frågan – det gäller inte minst Tyskland och de baltiska staterna – och hur balansen ser ut.

Vi kommer in på det som statsrådet sedan var inne på. Enligt vilken princip ska man gå fram här med undantag? Ska det var grupper av individer eller ska det var grupper av länder? Jag tror till skillnad från regeringen att man bör gå på det geografiska.

Renlevnadsstrategin, om man kallar det för det, som statsrådet hade här är att vi ska behandla alla som är utanför Europeiska unionen lika. Det finns så många exempel på att vi inte gör det redan i dag på andra

politikområden. Jag kan inte se att det är så himla viktigt att hävda den principen.

Det är särbehandling av alla länder runt Medelhavet. Det finns en hierarki av preferenser på olika politikområden beroende på om länder till exempel är före detta kolonier och var de ligger. Även länderna i Central- och Östeuropa som nu ligger öster om de nya medlemsstaterna har olika typer av preferensbehandling, och även Ryssland har det.

Jag kan inte se att det är någon viktig princip som vi skulle frånga om vi gör en preferensbehandling av ett antal länder. Det gäller kandidatländer, Västra Balkan, Vitryssland, Moldavien och Ukraina. Med den beskrivning som statsrådet gav här om andrahandsstrategin skulle bland annat Vitryssland, Moldavien och Ukraina falla bort. Men sedan återkom statsrådet och sade att det skulle vara särskilda hänsyn till Vitryssland. Det är ganska råddigt och lite principiöst redan i den svenska positionen såsom statsrådet beskrev den.

Det är väldigt svårt. Man sätter sig på flera hästar eller mellan flera stolar hur man än vrider och vänder på detta. Det vore bättre om vi hävdar den geografiska principen.

Vi kan titta på de kategorier som tagits upp och diskuterats. Det är barn, forskare och studenter. Jag har sagt detta någon gång tidigare i nämnden: Varför ska vanliga hederliga familjeförsörjare diskrimineras? Det är väldigt svårt.

Man kommer in på detta med olika kategorier. Vad är en student? Är det en person under en viss ålder? Eller ska de visa upp ett intyg från något lärosäte, och vad är det i så fall för slags lärosäte? Hur ska man kontrollera kvaliteten på det? Man kommer in på en lång rad sådana frågor som vi har stött på många gånger i andra sammanhang.

Jag har en fråga om hur det är tänkt. Man säger att det ska vara undantag. Om jag läser papperen rätt ska man med vissa länder, om man tar det som jag förespråkar, ha ett särskilt viseringslätnadsavtal. Men det sägs inte i beslutet, såvitt jag förstår, vad avtalen kan innehålla eller ska innehålla och vilka rättigheter människorna har i till exempel Moldavien eller Vitryssland om Moldavien och Vitryssland skulle få ett sådant avtal. Det står bara att de kan få det. Det finns en möjlighet till ett sådant avtal. Men vilka rättigheter innehåller i så fall ett sådant avtal för de människor?

Till sist har jag en fråga om själva processen. Det är ett RIF-råd den 24 april. Det är möjligt att vi kommer vidare i klarhet här. Men det är ganska oklart när det gäller både förhandlingsläget och det sakliga innehållet i förhandlingsmaterian. Är det lämpligt att försöka att skjuta på det slutliga avgörandet till nästa RIF-råd, som väl ligger någon gång i slutet på maj eller början på juni? Det bör väl vara ett svensk önskemål.

Låt mig också ta upp den fråga som kansliet har påpekat här och som ansluter lite till det som statsrådet inledde med att säga. Det är önskvärt med en gemensam viseringspolitik. Bör man då inte också ha övergångsregler och se till att de också ska vara lika för de olika länderna?

Anf. 5 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag vill kort säga att jag inte anser att reservationen ska lyftas bort, utan den bör finnas kvar. Jag tror att vi skickar alldeles fel signaler. Vi

talat om öppenhet och en humanitär flyktingpolitik. Det är egentligen inte detta.

Statsrådet säger att viseringsavgifterna ska motsvara de faktiskt kostnaderna. Vi vet också att Haagprogrammet har inneburit väldigt stora åtgärder. Det har medfört kostnader, och vi välter över de kostnaderna på de fattiga människorna. Det är därför som jag tycker att man ska ha kvar reservationen så att vi kan driva den frågan.

Jag har tittat i en del av vårt material. Det står att avgiftsskyldigheten bortfaller för barn under sex år och att den tidigare var tolv år. Det innebär att vi har haft en avgiftsbefrielse för barn under tolv år. Nu minskar man den till sex år. Det innebär att man får in ganska mycket mer pengar på det.

Är det rätt politik, egentligen? Är det så? Jag kan ha missuppfattat det. Jag hoppas att statsrådet kan redogöra lite för det.

Anf. 6 ULF HOLM (mp):

Grundbulten måste vara att vi inte ska ha några höjningar av avgifterna.>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<. Jag har mycket större tro på att statsrådet kan tala med de andra kollegerna även om vi skulle rösta nej.

Skulle det vara som statsrådet säger här skulle i så fall ingen tala med italienarna längre. Italienarna måste väl vara mästare på att lägga fram reservationer i diverse ärenden, och ni talar väl fortfarande med italienarna? Jag tror på att man kan tala även om man har klargjort sin ståndpunkt.

Sedan kommer vi till andrahandsuppfattningen om Sverige har blivit nedröstat. Då får man ta den diskussionen. Där är jag rent spontant inne på att det nog är den geografiska avvägningen som bör gälla i så fall. Den åsikten är kanske inte riktigt förankrad i mitt parti, men det lät bra.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<Nu diskuterar vi läget när man får en höjning. Men det är ingenting som är taget ur luften.

Anf. 8 MATS ODELL (kd):

Det är väldigt motbjudande att se hur protektionismen och främlingsfientligheten tar sig olika uttryck. Det som vi nu diskuterar är ett av de mest tragiska.

Jag tycker ändå att principerna ska vara sådana att de leder till att vi når de mål vi har. En demonstrationspolitik som bara skapar nya problem är ingen betjänt av.

Det gör att jag inte kan landa i den slutsats som Vänstern och Miljöpartiet landar på. Vi bör under villkor som vi får diskutera lyfta bort den parlamentariska reservationen.

När det gäller kategorierna är det egentligen rena nyttoaspekter. Det är okej med forskare. Plötsligt har vi en politik som går efter detta medan hela vår migrationspolitik i övrigt inte alls har sådana utgångspunkter. Det är en märklig princip. Därför tycker jag att det bör vara de geografiska undantagen som ska vara utgångspunkten för detta.

2005/06:33

7 april

Jag har egentligen bara en fråga om vilken strategi som den svenska regeringen har för förhandlingarna. Hur driver ni detta rent praktiskt för att nu åstadkomma bästa möjliga resultat?

Anf. 9 AGNE HANSSON (c):

När vi hade beredningsgruppen diskuterade vi just möjligheterna att kunna fortsätta att påverka i frågan, och då under förutsättning att den parlamentariska reservationen låg kvar. Jag hörde då till dem som menade att Sverige skulle agera även vid den tidpunkten för att närma sig de mål utrikespolitiskt som vi ville främja även om vi principiellt är emot en höjning, som även jag var.

Nu visar det sig att vi står handlingsförlamade och ensamma i frågan. Om det är en förutsättning för att kunna påverka i den riktning vi vill tycker också jag att det är riktigt. Jag står bakom propositionen att man kan häva den parlamentariska reservationen.

Sedan är vi inne på nästa fråga. Jag vill gärna lyssna på de svar som kommer att ges på de frågor som har ställts. Jag tycker nog för min del att det i nuvarande stund pekar mot att man borde välja länder. Det främjar en utvidgning av unionen på sätt som vi ser som riktigt.

Principen att undanta Vitryssland, som Carl B Hamilton sade, innebär att det inte blir särskilt klart principiellt. I och för sig kan ett slutresultat bli en blandning av undantag av grupper och undantag av länder.

För min del tycker jag att det ser lite konstigt ut. EU-länderna värnar mer enskilda syften om man skulle undanta till exempel forskare och andra. Jag värnar i så fall mer om dem som har det besvärligt att klara av en sådan avgift men ändå har behov av att resa mellan länderna. Det gäller många oppositionella ungdomar i de länder vi vill integrera och demokratisera. Jag lutar mer åt en sådan argumentering. Mycket talar för att alliera sig med gruppen medlemsstater som vill undanta länder. Jag vill gärna lyssna till svaren på frågorna.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Ska jag tolka det som att du föredrar geografiska undantag?

Anf. 11 AGNE HANSSON (c):

Ja.

Anf. 12 LARS LINDBLAD (m):

Jag känner behov av att komma in i diskussionen igen.

Först och främst finns det en rätt naiv inställning till det europeiska förhandlingsspelet. Bara för att en fransman uttrycker något, ett hot i en förhandling, leder det inte alltid till att det blir så i verkligheten. Det säger jag med viss erfarenhet från eget arbete i Bryssel. Vi kan inte ta för ordagrant hot av typen att ”vi tvingas säga upp våra avtal om vi inte får täckning för kostnaderna”. Jag tror inte en sekund på att bara för att vi skulle rösta mot i det läget att det leder till att vi skulle tappa några bilaterala avtal med 57 länder därför att man anser att man inte skulle få kostnadstäckning. Det är en värre diplomatisk markering att göra så.

Oavsett vilket, trots att det blir så bra som det kan bli, tror jag inte på Vänsterpartiets plakatpolitik där vi ställer oss vid sidan av och vidhåller

den parlamentariska reservationen. Det är inte det mest effektiva. Nu gäller det för oss att anpassa oss efter läget och lyfta bort den parlamentariska reservationen men att arbeta för så breda och vida undantag som möjligt.

Personligen tycker jag att de geografiska undantagen är bättre. Om det går att få en kombination av geografiska och gruppvisa undantag skulle det vara ännu bättre. När det gäller både kandidatländerna och grannskapsländerna är det en viktig signal att inte ingå avtal där man ska närma sig varandra och sedan höja avgiften drastiskt. Det är en mycket allvarligare signal, vilket innebär att de undantag för de länder som i dag har närmat sig oss är en bra princip.

Anf. 13 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Det har skett en förändring mellan olika länder. Det fanns till att börja med ett motstånd mot höjning av avgiften medan alltfler länder har accepterat en höjning. Det, tror jag, handlar om att länderna har gått hem och räknat. Det handlar om kostnader och pengar.

Lars Lindblad undrade vilka garantier vi kan få för att undantagen blir av. Det garanteras genom att undantagen blir en del av regelverket. Regelverket är alla länder skyldiga att följa. Det kan vi lita på.

Flera ledamöter vill höra mer konkret om läget. Ordförandeskapets förslag är ett majoritetsförslag. Sedan finns det olika förslag till geografiska undantag. Vi har bland annat det grekiska förslaget. Där finns vida undantag som handlar om kandidatländerna, Västra Balkan och ENP-länderna.

Sedan är det ett tyskt förslag som har framförts, men det finns inga dokument. Tyskland menar att det måste vara kandidatländerna och Balkan.

Sedan finns det ett ungerskt förslag som mer generellt handlar om att länder själva kan bestämma undantag. Då blir det olika undantag.

Om man slår ihop de länder som pläderar för geografiskt undantag blir det Grekland, Ungern, Litauen, Tyskland, Slovenien, Slovakien, Polen och Malta. Det blir åtta. Det är en minoritet som står för just de geografiska undantagen.

Man kan verkligen vända och vrida på undantagen. Jag ser det fortfarande som att man måste ta hänsyn till den utrikespolitiska signal som ges när man gör geografiska undantag. Jag tänker framför allt i förhållande till afrikanska länder. De är både fattiga och viseringspliktiga. Det betyder att länder i Västra Balkan får avgiftsfrihet eller nedsättning av avgiften medan länder i Afrika får avgiften 60 euro. Det ser jag som en risk i geografiska undantag.

En annan sak som man kan föra in i diskussionen är rent strategiskt. Olika länder har olika preferenser när det gäller geografiska undantag. Frankrike som driver frågan om höjning var först emot undantag över huvud taget. Frankrike har motvilligt gått med på undantag vad gäller vissa grupper. Om man får in en diskussion om geografiska undantag som så att säga ökar hela tiden, olika länder vill ha olika, finns det en risk för att man får börja om från början igen. Frankrike säger: Nej, det blir inga undantag över huvud taget! Förstår ni? Den diskussionen kan komma upp.

2005/06:33

7 april

Carl B Hamilton frågade om rättigheter och viseringsförenklingsavtalen. Ett viseringsförenklingsavtal innehåller regler om bland annat vilken dokumentation som krävs, hur lång tid det ska ta att behandla en viseringsansökan, vilka grupper som ska ha multipla viseringar, hur långa viseringarna ska vara och avgiften. Det är ganska tydliga regler om vilka rättigheter man ska ha.

När det gäller lämpligheten av att skjuta på beslutet – och det tycker jag att Sverige ska framföra vid nästa RIF-råd – är det min uppfattning att det inte förefaller som om det skulle gå igenom. Ordförandeskapet är mycket inriktat på att få ett beslut vid nästa RIF-råd. Jag tycker att man vid nästa RIF-råd bör framföra att man skulle kunna skjuta på beslutet. Det är viktiga principiella frågor som man måste gå in på djupet med. Det ser vi också i den här diskussionen.

Sven-Erik Sjöstrand frågade om avgiftsbefrielse – tolv år. Tolv år har aldrig gällt. Det har funnits ett förslag om tolv år, men det har aldrig gällt. Det sker ingen förändring till en försämring på den punkten.

Mats Odell frågar om strategin när det gäller förhandlingar. Hittills har vi inte gått in i förhandlingar om undantag. Vi har sagt i rådsarbetsgrupper och i Scifa mer generellt att vi står för en gemensam viseringspolitik. Vi har inte gått in i förhandlingarna. Strategin, om vi lyfter bort reservationen, är att vi i de olika arbetsgrupperna kommer att föra fram Sveriges hållning.

Anf. 14 CARL B HAMILTON (fp):

Frankrike spelar uppenbarligen en stor roll i diskussionen. Det verkar vara pengarna som räknas. Det är inte alltid så i fransk utrikespolitik. Man ställer sig frågan om kostnadsaspekten är det genuina skälet. Om det är så, och fransmännen säger att de inte kan processa viseringar till Sverige därför att de inte får täckning för kostnaderna, vad är det som hindrar att Sverige ersätter Frankrike för kostnader i de fall det görs undantag? Jag har lite svårt att förstå att det inte går att lösa den ekonomiska knuten om Sverige har en annan åsikt genom att Sverige ersätter Frankrike för kostnaden.

Den andra frågan som inte har varit uppe här men som har varit uppe tidigare i nämnden gäller Ryssland. En rysk medborgare ska fortsätta att betala 35 euro medan andra från Vitryssland, Moldavien och andra länder ska betala 60 euro. Har det varit uppe i diskussionen? Det är stötande att det ska vara en helt annan avgiftsnivå från ett land som Frankrike, om vi tycker att de alltid ska ha goda relationer – om man ska vara riktigt fräck. Det är en stormakt som nyligen har ingått ett avtal. Ska det avtalet fortsätta att löpa? Ska det vara den stora skillnaden i kostnad för att komma från Ryssland, Vitryssland eller Moldavien?

Hur är det med Turkiet? Var hamnar Turkiet i kategoridiskussionerna?

Det är lite märkligt att Frankrike av statsrådet framförs som det land – Lars Lindblad var också inne på det – som har olika synpunkter som vi måste tänka särskilt mycket på. Men vi har ett ordförandeland som heter Österrike. Vad gör de? Det enda som vi har hört hittills är att de driver på för att få ett så snabbt beslut som möjligt. Med tanke på hur råddig förhandlingssituationen är är det väl inte osannolikt att man ska tolka det som att Österrike egentligen tycker att det är ganska bra ju fler man

stänger ute. Nu laborerar man i själva förhandlingsprocessen så att man hamnar i den situationen – med franskt stöd.

Därför är det lite lamt att statsrådet vid frågan om det slutliga beslutet i EU ska skjutas upp och fattas senare än den 24 säger att ”vi skulle kunna framföra”. Jag tycker att vi mycket väl kan ställa krav på att beslutet måste beredas mer omsorgsfullt. Vi måste vara klara över vad det är för principer och övergångsregler som gäller. Det skulle vara egendomligt om Sverige och några andra länder ställer krav på en mer noggrann beredning, att sedan ordförandelandet skulle köra över Sverige i den formfrågan. Lite högre svansföring vad beträffar frågan om tidtabellen och processen tycker jag är ett minimikrav.

Vi har inte tagit upp övergångsreglerna. Jag ställer den frågan.

Sedan var det frågan om geografiska undantag. Såvitt jag förstår – jag ska inte falla ordföranden i ämbetet – är de fyra borgerliga partierna och Miljöpartiet inne på geografiska undantag. Det är väl något som kräver en ytterligare kommentar från statsrådet.

Anf. 15 LARS LINDBLAD (m):

Jag blir lite fundersam när det gäller röstetalen. Vi har klargjort att det är kvalificerad majoritet som gäller. Om åtta länder är emot, om vi får majoritet för det i nämnden och regeringen instämmer, och det med Sverige kan bli nio länder som förespråkar geografiska undantag, bland annat Tyskland, borde det vara tämligen svårt för den så kallade majoriteten att uppnå en kvalificerad majoritet.

Var går gränsen? Om Sverige ansluter sig och det blir nio länder, blir vi större än en kvalificerad minoritet, så att säga, och kan därmed få beslutet dit vi skulle önska? Det skulle vara intressant att få ett klargörande.

Anf. 16 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag kommer tillbaka till frågan om avgifter för barn. Det står i vårt material: ”Ändring av artikel 2 II.2 innebärande att avgiftsskyldighet bortfaller för barn under 6 år (tidigare 12 år).”

Jag tolkar det som att man inte har behövt betala visering för barn under tolv år och nu ändras det till sex år. Är det fel tolkat eller hur är gällande regler i dag? Det är viktigt för en barnfamilj som söker visering. Det kan bli oerhört stora kostnader om man har fyra, fem barn. Därför undrar jag över det.

Anf. 17 ULF HOLM (mp):

Jag kan instämma i de tre föregående talarnas frågor, framför allt Carl B Hamiltons frågor. Men jag kommer fortfarande fram till en annan slutsats än Carl B Hamilton. Jag tycker inte att vi ska lyfta bort reservationen.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Vi måste börja någonstans. Där konstaterar jag att det finns en majoritet för att lyfta bort reservationen. Nu måste vi ena oss om vilken linje regeringen ska driva när det gäller undantag. Jag har uppfattat det som att det finns en majoritet för gruppundantag, men alla har inte svarat på

2005/06:33

7 april

frågan om geografiska undantag eftersom en del ligger i positionen om parlamentarisk reservation. När reservationen har hävts kan vi också diskutera undantag. Förstår ni hur jag resonerar? Ni förstår att man kan diskutera undantag.

Anf. 19 MATS ODELL (kd):

Politik är de möjligas konst. Det är logiskt att ha geografiska undantag, men flera har också varit inne på att det kan vara en kombination av detta. Jag skulle snarast se att regeringen fick någon sorts mandat att först pröva de geografiska undantagen. Som ett alternativ om detta helt faller, om man med uppbyggande av all den diplomatiska erfarenhet som finns inte klarar det, får man ta nästa försvarslinje, som får vara de gruppundantag vi har diskuterat.

Anf. 20 AGNE HANSSON (c):

Jag tror att ordföranden har dissekerat frågan rätt. Vi är i majoritet för att lyfta bort det första steget.

Sedan är det frågan om förhandlingslinje. Vi har kanske ett lite kantigt beredningssystem i Sverige. I de olika medlemsländerna har vi en stark inverkan från parlamentet på vad vi ska ha för position i Sverige. Men det är samtidigt i vissa fall en hämsko. Mycket av arbetet inom Europeiska unionen är en förhandlingsdemokrati, inte en beslutsdemokrati. Snävar man in förhandlingspositioner är möjligheten och svängrummet mindre för regeringen att nå dit man vill.

Jag tycker att Mats Odell är inne på rätt väg. Snarare borde beskedet från EU-nämnden till regeringen vara att arbeta i en position för så brett undantag som möjligt. Det kan innebära att man kan tillämpa både geografiska undantag och personliga, grupper av individer, i en kombination. Det finns andra länder som driver den linjen, till exempel Grekland. Då borde vi komma längst på vägen mot den position vi har haft från början, nämligen att över huvud taget undvika en höjning.

Anf. 21 CARL B HAMILTON (fp):

Folkpartiet tycker att det i första hand ska vara geografiska undantag. Det ska vara ungefär som Mats Odell sade, nämligen att om den positionen visar sig oframkomlig – det beror naturligtvis med vilken kraft och skicklighet som bland annat Sverige driver den – ska man först i andra hand ta upp frågan om gruppundantag för olika kategorier av individer.

Det vore välkommet – det ska inte jag säga – om en del kunde ta ställning här.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Vi har två förslag att fundera på. Det ena är så breda undantag som möjligt. Det andra är att i första hand titta på geografi och i andra hand på grupper.

Det har ställts några frågor, och migrationsministern kanske vill kommentera dem. Sedan får ledamöterna fundera på alternativen under tiden.

Anf. 23 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Om jag får tillåta mig att tolka diskussionen, tror jag att vi alla är överens om att det ska vara så brett som möjligt.

Frågan är vilka metoder som ska användas vid geografiska undantag. Carl B Hamilton tog upp Ryssland. Vi har ett viseringslätnadsavtal med Ryssland. Det är ett geografiskt undantag.

Antingen har man geografiska undantag via de gemensamma konsulerreglerna eller avtal med olika länder som blir lika för alla. Det är ungefär den kombinationen som regeringen föreslår, det vill säga att vi dels har olika grupper som gäller över hela världen, dels ser till att förhandla fram viseringslätnader när det gäller kandidatländer och Västra Balkan. Det kan också ske i förhållande till andra stater i Afrika och så vidare. Vi har då bilaterala avtal så att det också där blir samma instrument för geografiska lätnader.

Frågan om Ryssland har varit uppe. I just det här perspektivet är avgiften bestämd till 35. Man fortsätter förhandlingarna om viseringslätnader för andra länder. Det är så man helst vill se det.

Jag förstod inte riktigt hur Carl B Hamilton tänkte sig i fråga om övergångsregler. Vilka typer av övergångsregler skulle det kunna röra sig om?

Anf. 24 CARL B HAMILTON (fp):

Om man kommer fram till viseringslätnadsavtal tar det ett tag att förhandla fram dem. Då måste väl rimligtvis de gamla reglerna gälla, det vill säga 35 euro till dess avtalet har ingåtts. Annars hamnar man i en situation däremellan där man helt plötsligt ska betala 60, och sedan går man in i viseringslätnadsavtal.

Anf. 25 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Jag förstår. Den diskussionen har inte förts över huvud taget.

Anf. 26 CARL B HAMILTON (fp):

Ta upp den.

Anf. 27 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Frågan om röstviktningar och kvalificerad majoritet lämnar jag vidare till Carin Bratt.

Anf. 28 Kanslirådet CARIN BRATT:

Statsrådet bad mig svara. Jag tror att vi kan säga att om alla länder har sagt att de är för de geografiska undantagen kan det finnas en blockerande minoritet. Problemet är att de är för geografiska undantag i varierande mån. Vissa stöder vissa länder. Vissa stöder andra länder. Vi vet inte riktigt var det ligger. Det kan vara så att det blir en blockerande minoritet.

Anf. 29 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Slutligen var det frågan om tolv år igen. Det är feltolkat, Sven-Erik Sjöstrand. Det fanns ett tidigare ordförandeförslag om tolv år, men det har aldrig gällt.

Anf. 30 LARS LINDBLAD (m):

Då skulle jag vilja uppmana regeringen att bedriva lite fotarbete. Man borde rimligen kunna hitta en minsta gemensamma nämnare som kanske handlar om kandidatländerna, möjligen kombinerat med olika gruppers undantag – om det är den alternativa modellen – för att på det sättet uppnå målet som jag tycker att nämnden och ministern har efterfrågat, nämligen så breda undantag som möjligt för dem som vi inte vill stänga ute. Då borde man driva det förhandlingsspelet så fort som möjligt i Coreper och i andra sammanhang. Om det finns en sådan potential ska den definitivt utnyttjas.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag ska försöka sammanfatta.

Nr 1. Det finns en majoritet för att häva reservationen. Det råder inget tvivel.

Nr 2. Det finns också en majoritet för så breda undantag som möjligt.

Så har jag sammanfattat det. 1. Vi vill häva reservationen. 2. Så breda undantag som möjligt.

Sedan vet jag att Carl B Hamilton insisterar på att detta ska uppnås genom att i första hand prioritera geografiska undantag. Det vill Carl B Hamilton också gärna pröva här i nämnden. Det finns flera som har sagt att de inte vill låsa sig.

För enkelhetens skull frågar jag nämnden följande.

Vilka vill i den delen att man först ska pröva geografiska undantag, liksom Carl B Hamilton? Hand upp.

Vilka vill att man inte ska binda sig för metod? Hand upp.

Då finner jag att det finns en klar majoritet för att inte binda sig för metod när det gäller så breda undantag som möjligt.

Sammanfattningsvis: Häva den parlamentariska reservationen och verka för så breda undantag som möjligt. Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Då är vi nöjda med den hanteringen. Det tog lite tid!

Återrapport från ministerrådsmöte den 20 och 21 mars 2006
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 10 och 11 april 2006

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Carin Jämtin, Lars Danielsson och medarbetare välkomna

Vi beklagar dröjsmålet. Vi har haft en votering för första gången på länge – en försöksvotering!

Vi börjar som vanligt med en återrapport. Vi tar allmänna rådet först. Varsågod.

Anf. 33 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

På dagordningen för allmänna rådets möte den 20 mars stod förberedelse inför Europeiska rådet den 23–24 mars. Eftersom statsministern har återrapporterat huvudhändelsen, det vill säga Europeiska rådet, i kammaren ber jag att få hänvisa till den skriftliga rapport som har kommit från allmänna rådets möte.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner rapporten.

Nu går vi in på kommande ministerrådsmöte. Där har vi först resolutioner, yttranden och beslut antagna av Europaparlamentet. Finns det något att säga om den punkten?

Ingen har några frågor. Då godkänner vi den punkten. Nästa punkt gäller budgetplanen.

Anf. 35 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! Vi har tidigare vid ett par tillfällen inför nämnden redovisat läget i förhandlingarna om ett så kallat interinstitutionellt avtal för perioden 2007–2013. Bland annat fastställer det här avtalet tak för utgiftsrubrikerna i EU:s flerårsbudget, som sedan kommer att ligga till grund för de årliga budgetförhandlingarna.

Efter en relativt komplex förhandlingsprocess och en trög start nådde det österrikiska ordförandeskapet i tisdags, den 4 april, en överenskomst med Europaparlamentets förhandlingsdelegation. Resultatet ska nu bekräftas av respektive institution, det vill säga av parlamentet och rådet.

Frågan om budgetramen och budgetplanen och förhandlingarna om det institutionella avtalet stod tidigare på dagordningen för allmänna rådet på måndag, men ordförandeskapet har beslutat att stryka punkten eftersom det ännu inte finns något konkret utkast till avtal. Diskussionen kommer att fortsätta i Coreper i nästa vecka, men trots det vill jag ta tillfället i akt att relativt utförligt redovisa läget i frågan eftersom beslut kommer att tas mycket snart, eventuellt redan i nästa vecka, genom så kallad skriftlig procedur. Vi får då återkomma till nämnden för det formella beslutet. Europaparlamentet kommer i sin tur att fatta beslut vid sin session den 15–18 maj.

Först vill jag säga något kort om förhandlingsprocessen. Ett antal så kallade triloger, trepartsmöten, har under de senaste månaderna ägt rum mellan institutionerna både på politisk och på teknisk nivå. Rådet har i detta sammanhang företrätt av det österrikiska ordförandeskapet, företrädesvis den österrikiske finansministern. Det förhandlingsmandat som ordförandeskapet har haft har förberetts i Coreper. Från svensk sida har vi så tydligt som möjligt försökt verka för att bevaka Europeiska rådets uppgörelse från december. Tillsammans med ett litet antal likasinnade, budgetrestriktiva länder har vi drivit linjen att utrymmet för eftergifter till parlamentet måste vara mycket begränsat.

Nyckelfrågor i förhandlingen har varit den totala utgiftsramen, utrymmet för flexibilitet i budgeten, storleken på det så kallade flexibilitetsinstrumentet utanför budgeten och dessutom Europaparlamentets inflytande i den kommande översynen samt i budget- och lagstiftningsprocesserna.

Låt mig ge några kommentarer till den uppgörelse som nu finns. Jag vill också redan nu säga att jag har tagit del av Europaparlamentets beskrivning av uppgörelsen. Utan att uttrycka någon ringaktning för denna utomordentliga institution vill jag säga att jag tycker att parlamentet har, som man säger i Halmstad, *overplayed their hand* ganska rejält. Man beskriver uppgörelsen på ett sätt som, enligt vår analys, går lite längre än vad som faktiskt har uppnåtts.

Jag tar upp några punkter. Låt mig börja med den totala budgetramen. Parlamentet begärde från början en ökning med 12 miljarder euro över perioden, utöver den överenskommelse om 862 miljarder euro som vi träffade i Europeiska rådet i december. I rådet var vi helt eniga om att detta var ett orimligt krav. Det avtalsförslag som nu finns innebär att budgetramen ökar med 2 miljarder euro för perioden 2007–2013. Det blir alltså en ökning från 862 till 864 miljarder euro. Samtidigt läggs katastrofbiståndsreserven utanför budgetramen, vilket frigör ytterligare en och en halv miljard euro för perioden inom det så kallade utgiftstaket. Dessutom frigörs ytterligare 500 miljoner euro i utgiftsutrymme för perioden genom att EU-institutionernas utgifter för pensioner nettoredovisas.

Takhöjningen och att man nu flyttar ut vissa poster utanför budgeten innebär, enligt vårt sätt att räkna, att den totala utgiftsnivån för medlemsstaterna ökar med sammanlagt 3,6 miljarder euro. Sammantaget tycker vi att ökningen är i högsta laget, men vi kan konstatera att i de preliminära diskussioner som har varit i rådet verkar det finnas bred acceptans för uppgörelsen som kompromiss. Det verkar även gälla budgetrestriktiva länder.

Även om vi inte är nöjda med detta påslag kan vi konstatera att de höjningar som görs skulle kunna betraktas som relativt moderna. De ligger på prioriterade områden: forskning och utveckling, innovation och utbildning, gränsöverskridande samarbete, miljöåtgärder, hälsa, konsumentskydd samt kultur och medborgarskap – och dessutom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och grannskapspolitiken, som vi ju länge har ansett vara underfinansierade.

Vi är mindre nöjda med ökningen av de så kallade transeuropeiska nätverken, liksom med att det inte finns någon ökning för vissa myndigheter som vi värnar särskilt om, bland andra smittskyddsmyndigheten,

som ligger i Stockholm, och myndigheten för livsmedelssäkerhet. Båda dessa befinner sig i ett uppbyggnadsskede.

Den andra frågan jag vill ta upp är flexibiliteten i budgeten. Parlamentet har krävt ökade möjligheter till flexibilitet. Ett av parlamentets huvudförslag har varit att införa det man kallar en enklare beslutsprocedure för mindre belopp. Enkelheten skulle i praktiken betyda att parlamentet självt, utan inblandning av rådet, skulle fatta beslut om budgetbelopp under en viss nivå. Detta har parlamentet inte fått gehör för, och det tycker vi är bra.

Det tredje är storleken på flexibilitetsinstrumentet utanför budgeten. Här föreslog kommissionen från början en ökning från dagens nivå, 200 miljoner euro per år, till 700 miljoner euro per år. Uppgårelsen innebär att instrumentet inte ökas. Det ligger alltså kvar på 200 miljoner euro per år. Även detta är en framgång för rådet.

För det fjärde vill jag ta upp något om översynen, den så kallade översynsklausulen, som nämnden ju kommer ihåg från diskussioner i höstas. Parlamentet har här försökt få ett så stort inflytande som möjligt i den kommande översynen, medan rådet har velat hålla översynen utanför det institutionella avtalet. Uppgårelsen som träffades i tisdags innebär att översynen ligger utanför avtalet i en separat deklaration, men vi har ännu inte fått de närmare detaljerna om detta. Därför ber jag att få återkomma med vår värdering när vi ser exakt hur uppgörelsen ser ut.

Slutligen har man också diskuterat parlamentets inflytande i budget- och lagstiftningsprocessen. Parlamentet hade fört upp en rad frågor som framför allt rör budgetförvaltning, där man ville ha ett ökat inflytande. Det är, skulle jag vilja säga, frågor av huvudsakligen teknisk karaktär. Därför har rådet visat rätt stor kompromissvilja här, och parlamentet har i förhandlingen lyckats få igenom ett nytt avsnitt i utkastet till avtal som behandlar budgetförvaltning. Vi ser inga större problem med detta.

Sammantaget menar vi att det fortfarande finns några frågetecken som bör rätas ut innan rådet kan fatta beslut om avtalet. Det gäller inte minst frågor som rör Europaparlamentets medinflytande. Vi har från regeringens sida hela tiden velat värna den institutionella balansen, och vi måste nu granska utkastet till avtal ur det perspektivet.

Som jag tidigare har nämnt har vi också konstaterat att uppgörelsen blev aningen dyr och att den går utöver det begränsade mandat som Coreper gav ordförandeskapet inför senaste trilogin. Uppgårelsen som den nu ser ut beräknas öka den svenska EU-avgiften med ungefär 126 miljoner kronor per år jämfört med decemberuppgörelsen. Samtidigt går utgiftsökningen huvudsakligen, möjligen med undantag av TEN, till områden som vi har prioriterat. Det tycker vi är positivt. Det är också positivt att flexibilitetsinstrumentet inte ökar i förhållande till dagens nivå. Det var ett av våra viktigare krav vid förhandlingen.

Nu återstår för rådet och alla däri ingående regeringar att ta ställning till förslaget. Även om vi från regeringens sida har drivit en något striktare linje och hade velat se en något bättre kompromiss tror jag att det blir svårt att få till stånd några avgörande förändringar av uppgörelsen. Det tycks finnas en bred accept av den, och det verkar också gälla våra närmaste allierade på den budgetrestriktiva sidan, det vill säga länder som Storbritannien och Nederländerna i första hand. Ordförandeskapet

2005/06:33

7 april

säger, föga förvånande, att det inte går att få en bättre uppgörelse än den man nu har träffat.

Som jag sade återkommer vi inför den slutliga proceduren för att söka nämndens stöd för att, med de små reservationer om otydligheter som vi vill ha klarlagda, acceptera denna uppgörelse.

Anf. 36 CARL B HAMILTON (fp):

Detta är ju en kompromiss, och man får inte alla sina önskemål uppfylla. Men sammantaget är den acceptabel.

Anf. 37 MATS ODELL (kd):

Jag gör det enkelt för mig och instämmer i Carl B Hamiltons slutsats.

På förra punkten konstaterade vi att politik är det möjligas konst. Det här är betydligt bättre än de katastrofscenarier som vi utgick från till en början. Så långt är jag beredd att stödja det som regeringen så småningom kommer att lägga fram för nämnden.

Jag har dock en fråga. Vi har här tidigare diskuterat den tragiska brist som man brukar kalla bristande absorptionsförmåga. Har den problematiken adresserats tillräckligt i det förslag som nu är framlagt?

Anf. 38 LARS LINDBLAD (m):

Jag vill instämma med de föregående talarna. Kompromisser innebär ju alltid att man inte riktigt får som man vill. Men det finns trots allt en hel del positivt i förslaget. Det är en något modernare budget. Den är mindre än den var förut, vilket var ett mål, även om vi inte nådde riktigt ända fram.

En viktig aspekt i detta är att vi nu sätter vårt hopp till översynsklausulen. Det är viktigt att hålla fast i den, så att den blir tydlig.

Vi har tidigare jobbat med procentsatser av bni. Det skulle vara intressant att höra hur det ligger till där nu. Vi låg väl tidigare på 1,045 % av bni. Vad innebär det nuvarande förslaget?

Som jag har uppfattat det är det finansiella perspektivet kilformat, det vill säga att det är något lägre i slutet av perioden. Gäller det fortfarande? Statssekreteraren nickar. Det skulle vara intressant att höra vilken procentsats det ligger på för sista året.

Anf. 39 ULF HOLM (mp):

Visst är det en framgång att parlamentet inte fick igenom alla 12 miljarder euro, men det är ändå tragiskt att man anslår ytterligare 4 miljarder. Som konsekvens av att jag sade nej till budgeten i december tänker jag säga nej också till denna uppgörelse. Man måste vara logisk.

Jag fick inte riktigt ihop siffrorna, men eftersom vi återkommer till ärendet senare kan jag studera dem hemma i stället för att ställa frågor om det nu. Men jag förstod inte riktigt detta med att pensionerna nu netto redovisas, och heller inte detta med översynsklausulen. Den ska alltså komma i en separat deklaration. Men vad har parlamentet sagt om den? Där vill man säkert ha en utökning av den, och det vill ju inte jag.

Jag tycker att detta är en acceptabel kompromiss. Det är bra att inte skena i väg för mycket. 12 miljarder skulle ha varit väldigt mycket, och det skulle ha inneburit stora åtaganden för vår del. Det är också glädjande – och det har vi sagt många gånger här i nämnden och i andra sammanhang – att vi får mer pengar till miljö- och landsbygdsprogrammet och så vidare.

Kan statssekreteraren göra en liten uppskattning: Hur mycket kommer vår årliga medlemsavgift att bli, och hur mycket får vi tillbaka? Jag vill också höra lite mer om detta med revision. Lars Tobisson har varit här vid några tillfällen och redovisat revisionsarbetet och pekat på stora brister. I budgetsammanhang är det viktigt att man tar upp detta. Har ni lyckats skapa en effektivare revision?

Anf. 41 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Först tar jag upp Mats Odells fråga. Den viktigaste åtgärden för att öka absorptionsförmågan är att vi har kommit överens om att länderna ska ha tre i stället för två år på sig för att förbruka regionalstöd. Det är vår förhoppning att detta räcker. Jag tror att vi kommer att se det vi själva såg när vi blev medlemmar, det vill säga att de nya medlemsländerna kommer att ha svårt att förbruka alla pengarna under de första åren av medlemskapet. Det är nog rimligt att tro det. Men jag skulle vilja se detta som den viktigaste åtgärden.

Jag tror också att det faktum att vi fick en uppgörelse redan i december innebär att den programmeringsperiod som vi nu är inne i, som har kunnat löpa i tolv månader, rimligen ska innebära att de flesta länder som får mycket regionalstöd ska ha hunnit bygga upp den administrativa struktur som krävs för att ta hand om pengarna. Förhoppningsvis är vi nu i en hyfsad situation när det gäller medlemsländernas möjligheter att ta hand om de pengar som ströms över Europa från och med 2007.

Vad gäller översynsklausulen har Lars Lindblad alldeles rätt i att det är en nyckelfråga. Vi konstaterar med visst intresse och kanske till och med bävan att detta kan komma att bli den viktigaste frågan under det svenska ordförandeskapet 2009. Den kommer att vara mycket central, och det blir ju en ny budgetförhandling. Så kommer det att bli, och det tycker jag är positivt. Vi har diskuterat detta i nämnden flera gånger tidigare. Det är nog rimligt att vi efter tre år har en möjlighet att seriöst titta på strukturen. Låt oss bara hoppas att det blir en rejäl diskussion.

Ulf Holm, vi vet alltså inte exakt vad som har sagts när det gäller översynsklausulen i det här avtalet. Det är en av de frågor som vi måste återkomma till när vi ser texten. Men som jag sade: Regeringens utgångspunkt är att bevara den institutionella balansen i det här. Det kommer helt klart att bli en kamp. Man ser ju att parlamentets taktik har varit att inte bråka så mycket om siffror men däremot försöka skriva fast inflytandet på olika sätt i stället. Vi ska bevaka det noga.

Vi räknar nu att budgetnivån är 1,048 %. Lars Lindblad har alldeles rätt i beskrivningen av en kilformad budget. Vi räknar fortfarande preliminärt med att budgeten år 2013 kommer att vara strax under 1 %, så vi går åt rätt håll.

Nettoredovisning, som Ulf Holm frågar om, innebär att personalens egenavgifter till systemet, som ju dras från deras lön, inte redovisas som

en utgift längre, vilket var fallet tidigare. Man gör alltså en nettoredovisning nu, och det är rätt logiskt, tycker vi. Den siffra jag gav, 3,6 miljarder, avviker därför med 500 miljoner från den siffra som finns i era papper från parlamentet. Det är just dessa 500 miljoner, nettoavgiften. Vi anser inte att den påverkar utgiftstrycket på länderna, så att säga.

Vi försöker nu att räkna igenom det här igen på basis av den nya uppgörelsen och skulle därför vilja återkomma – som svar på Sven-Erik Sjöstrands fråga – till nämnden med en redovisning av exakt hur det här slår på våra avgifter, både brutto och netto, så att vi inte ger några halvdana uppgifter. Jag skulle kunna höfta lite, men jag tror att det är dumt att göra det. Det är bättre att vi ger precisa uppgifter och ber att få återkomma så snart som möjligt skriftligen.

Har vi fått en bättre ordning på revisionen? Ja, det är en mycket relevant fråga. Jag tror mig veta att nämnden relativt nyligen har haft samtal med Lars Tobisson. Jag hade själv ett längre samtal med honom för inte så länge sedan, ett slags återkoppling efter hans hemkomst. Hans bedömning, som jag delar, är att det finns en hel del ytterligare att göra för att förbättra revisionsrättens arbete i EU-systemet. Mycket effektivisering har gjorts, men man får nog intrycket att revisionsverksamheten har lidit lite grann av utvidgningen, om nämnden förstår vad jag menar. Man har i en krets av 25 ännu inte riktigt skapat det aktiva revisionsklimat som jag tycker att man borde ha. Här finns det alltså en hel del utvecklingsarbete att göra. Jag hoppas att den relativt nye svenska ledamoten av revisionsrätten nu ska göra sitt för att fortsätta det viktiga arbete som Jan O. Karlsson och Lars Tobisson tidigare har gjort i revisionsrätten. Här finns utrymme för förbättringar, helt klart.

Anf. 42 CARL B HAMILTON (fp):

Jag har en kommentar till den sista punkten. Om den konstitutionella diskussionen kommer upp igen tycker jag, som några av oss hävdade i det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet, att en anpassning av revisionen till den nya situationen bör vara en av de svenska prioriterade frågorna.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Det får vi återkomma till. När det gäller långtidsbudgeten konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Finns det några A-punkter som rör allmänna rådet? Det gör det inte. Då tackar vi Lars Danielsson med medarbetare.

Vi går vidare till yttre förbindelser och börjar med en återrapport.

Anf. 44 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Återrapporten är från den 20 mars. Jag ska lyfta fram tre frågor från lunchdiskussionen. Först gäller det fredsprocessen i Mellanöstern, som ju också kommer upp på dagordningen i dag. Några slutsatser antogs inte den 20 mars. Rådet fortsatte diskussionen om hur unionen bör förhålla sig till den nybildade palestinska regeringen och också vad som skulle komma att ske vid det israeliska valet. Sverige lyfte fram behovet av att EU är mer aktivt och framförde förslag om att genomföra démarcher hos båda parter, och fick ett visst stöd för detta. Jag återkommer till den här frågan under den ordinarie dagordningen.

Sudan diskuterades under lunchen. Rådet var enigt om att det var viktigt att EU aktivt stöder utvecklingen i Sudan. EU kommer att ge fortsatt stöd till AMIS, Afrikanska unionens insats i Sudan, bland annat genom att försöka ge ökad skjuts åt fredssamtalen i Abuja. Det är också centralt att EU bidrar till att det FN-övertagande som planeras ske under hösten kommer till stånd i september och att det kommer att ske på ett smidigt sätt.

Man diskuterade också Demokratiska republiken Kongo, DRK. EU fick för en tid sedan en förfrågan från FN om att bidra till FN-missionen i Kongo, som går under förkortningen Monuc. Syftet skulle vara att bistå Monuc med en militär reservstyrka under de allmänna val som är inplanerade till mitten av juni. Diskussionen blev relativt kort. Solana sade att han hade träffat regeringen i Kongo som skulle välkomna att EU gav ett stöd till Monuc. Tyskland bekräftade att man var beredd att bidra med trupp förutsatt att mandatet blev tydligt. Rådet och kommissionen fick av ordförandeskapet i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag. Det är det jag har att återrapportera.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi återrapporten.

Vi går in på kommande ministerrådsmöte. Där har vi först WTO och utvecklingsagendan från Doha.

Anf. 46 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Det blir en informationspunkt på mötet på måndag. Kommissionär Mandelson kommer att informera rådet om läget i Doharundan efter ministermötet i Rio de Janeiro, som hölls den 31 mars–1 april. Ingen diskussion förväntas under den här punkten. Egentligen har ingenting förändrats i sak sedan statssekreterare Lindgren var här den 17 mars och redogjorde för läget. Ministermötet i Rio resulterade inte i några framsteg, och det låsta läget består i de här förhandlingarna.

Nästa steg i förhandlingarna är ett möte som äger rum i Genève i månadsskiftet april–maj. Eventuellt kommer också ministrar från vissa nyckelländer att delta. För EU:s del kan det då bli aktuellt att hålla en specialsession för Gaerc på plats i Genève, och om så sker får vi anledning att återkomma till nämnden med en diskussion om WTO och den här förhandlingsrundan.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen. Punkten om Västra Balkan är struken. Då går vi över till punkten om Ukraina.

Anf. 48 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Jag ska börja med att säga att det inte blir några slutsatser om Ukraina, utan ordförandeskapet kommer att göra ett uttalande efter mötet.

Genom parlamentsvalet den 26 mars har Ukraina visat att man går vidare i den demokratiska utvecklingen i den orange revolutionens ambition, vilket självklart är mycket positivt. Det leder till att man närmar sig europeiska normer och värderingar. Det är också ett tydligt uttryck

för att det ukrainska folket återigen har fått uttrycka sin vilja i ett fritt och demokratiskt val.

Regeringen anser att Ukraina som ett europeiskt land bör ha ett EU-medlemskapsperspektiv på lång sikt. Därför ser regeringen positivt på kommissionens tankar kring ett så kallat *enhanced agreement* med Ukraina. Vi anser att EU snarast bör inleda en diskussion om innehållet i ett sådant avtal, och vill se ett substantiellt avtal med frihandel som minimum.

Nu återstår för Ukraina uppgiften att skapa en fungerande koalition, alltså en regering, och forma en handlingskraftig regering som kan ta den här processen vidare ytterligare ett steg.

Anf. 49 LARS LINDBLAD (m):

Detta är ju en diskussionspunkt. Jag har tyvärr noterat att regeringen i form av den tidigare utrikesministern har varit tyst vid ett antal tillfällen då Sveriges regering borde ha talat. Min fråga är därför till den nya utrikesministern om du kommer att ta till orda under den här punkten för att, om det finns möjlighet, uttrycka den ståndpunkt som vi alla delar och som jag tycker är mycket bra. Det känns som om det just nu finns behov av röster i den riktningen att man talar väldigt tydligt om att vi vill ha mera utvidgning och inte mindre, som alltför många länder tyvärr talar om.

Anf. 50 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Det här är ju en jätteviktig fråga som ligger många i Sverige varmt om hjärtat och ligger högt upp på den svenska regeringens dagordning. Lite grann beror det på hur diskussionen kommer att gå rent praktiskt i tid, men jag ska försöka göra ett inlägg och utveckla regeringens åsikt i den här frågan.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vi går över till Vitryssland.

Anf. 52 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Även i Vitryssland har det hållits val, den 19 mars, veckan före valen i Ukraina. Här kommer att antas rådsslutsatser, och det kommer också att föras en diskussion.

Valen i Vitryssland förklarades ju inte genomförda på ett demokratiskt sätt, utan kanske tvärtom. Det är nu angeläget att vi tydligt fortsätter markera och markerar än tydligare för det vitryska ledarskapet att vi inte kan acceptera den utveckling som sker nu, den valfusk som sker nu i det tredje eller fjärde valet på raken och förtryck av oppositionella krafter på olika sätt. Därför kommer vi inom EU att införa ytterligare restriktioner mot delar av den vitryska regimen, i första hand genom visumrestriktioner.

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Samtidigt som man inför mer restriktiva åtgärder är det mycket viktigt att fortsätta visa ett tydligt stöd för de oppositionella krafterna i

Vitryssland. Den frågan kommer också att diskuteras vid Gaerc på måndag. Att oppositionen i så stor utsträckning lyckades samlas för demonstrationer i Minsk är egentligen ett jättestort bevis på styrkan i oppositionen. Det var egentligen första gången som man lyckades samlas så starkt i Minsk för offentliga demonstrationer – detta trots allvarliga hot om repressalier. Därför måste EU fortsätta hålla kontakten med oppositionella grupper på olika sätt. Ytterligare isolering av landet skulle vara mycket olyckligt.

Ett exempel på hur vi kan visa vårt stöd som vi fört fram från svensk sida är att bjuda in delar av den vitryska oppositionen till Bryssel. Det gjordes senast våren 2004 och finansierades då till en del från Sverige. Det är vad jag vill säga inledningsvis.

Anf. 53 AGNE HANSSON (c):

Det är helt klart positivt att man mycket kraftfullt uttalar sig mot det valfusk som nu har skett och det som händer i Vitryssland. Jag har inget emot den väg som man i rådsslutsatserna diskuterar. Snarare skulle jag kanske vilja gå hårdare fram.

Jag läste nu lite snabbt i dokumentet att det var 31 individer som skulle få visumrestriktioner. De kontakter jag har haft med oppositionella i Vitryssland menar att det är en alldeles för låg siffra. Det här borde gälla minst ett hundratal. Nu är väl kanske inte antalet namn det viktigaste utan det är signalen som är avsikten med de här visumrestriktionerna.

Den andra punkten, där det inte finns särskilt mycket konkret i EU:s dokument och handlande, är stödet för de oppositionella. Jag tror att det är utomordentligt viktigt nu. Själva känner de ju inte omvärldens riktiga stöd ännu. De känner sig utelämnade och vet inte varför de sitter i fängelse. Bland de kontakter jag har haft sägs att man tar bort oppositionella, man dödar dem och man kremerar dem för att undanröja bevis. Det är alltså vad som pågår, påstås det från oppositionella studenter från Oktoberorget i dag. Detta måste ju vi i EU och den öppna världen verkligen reagera emot. Jag skulle vilja resa frågan om man inte borde ytterligare fundera på möjligheter att stödja oppositionen genom att inrätta någon form av demokratifond eller faktiskt börja diskutera riktade sanktioner mot regimen med krav på att den omedelbart ska släppa dem som de nu har tagit tillfånga i samband med de demonstrationer som ägt rum mot valfusket. Oppositionen måste få tydliga signaler om att de har vårt och omvärldens stöd i sitt arbete.

Anf. 54 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag ska börja med att ställa en fråga om den här visumlistan på 31 personer. Kan utrikesministern säga lite mer om vilka bevekelsegrunderna är för att välja ut de här individerna? Efter det förra parlamentsvalet för ett och ett halvt år sedan valde man ut ett mindre antal personer på grund av att de hade varit direkt involverade i valprocessen. Är det så att man nu breddar listan och även tar med andra grunder för att sätta upp människor på den? Det skulle vara intressant att veta kriterierna för att hamna på den här listan över de som inte får resa in till EU. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har de här visumrestriktionerna. Jag vill bara ha lite mer information.

>>> *Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen* <<<

Jag hade gärna sett att man gav ytterligare uppdrag till kommissionen. Nu är det väldigt mycket fokus på restriktiva åtgärder mot regimen. Men det skulle behövas ett tydligt uppdrag till kommissionen att också arbeta fram hur vi ska stödja människorna i Vitryssland. Jag tycker att det har funnits ett ointresse från många länder inom Europeiska unionen att göra någonting aktivt i Vitryssland. Det är bland annat därför som vi inte ens har något EU-kontor i ett grannland till EU. Nu finns ju en möjlighet. Nu finns ett ökat intresse. Fler länder i Europa har fått upp ögonen för vad som sker i Vitryssland. Jag tycker att vi måste ta det här tillfället att smida medan järnet är varmt och verkligen se till att EU tar några steg framåt för att hjälpa vitryska människor.

Det viktigaste som vi i Folkpartiet har fört fram i motioner i riksdagen är att få till stånd en ny demokratifond för Vitryssland. Det skulle vara en fond av en helt annan karaktär än de biståndsprogram som EU har i dag. Det skulle vara en demokratifond som ger direkt stöd till oppositionen, precis som vi stödde Solidaritet i Polen på sin tid. Det skulle vara en fond som kanske också kan stödja de studenter som nu kastas ut från universitetet för att de har gått emot regimen. De behöver få möjligheter att studera utomlands. Det skulle också kunna vara en fond som kan stödja de demokrater som blir av med jobbet för att de har vågat stå upp mot Lukasjenko. Det behövs en ny demokratifond inom Europa.

Min fråga är: Är utrikesministern beredd att föra fram detta på mötet?

Sedan behövs också att det reguljära biståndsprogrammet Tacis börjar fungera ordentligt och inte hämmas av byråkratiska hinder.

Det behövs också ett EU-kontor på plats. Där skulle jag vilja ha ett förtydligande. Det har pratats om att EU har velat öppna ett kontor, men att man inte har fått det. Min fråga är: Vad är det för slags kontor man har velat öppna? Är det ett reguljärt, riktigt EU-representationskontor i Minsk? Eller har det varit tal om en filial till EU:s kontor i Kiev i Ukraina? Det skulle jag gärna vilja ha besked om.

Sedan är det också väldigt viktigt att vi blir konkreta när det gäller att öka tillgången till fria medier. Där har EU satt i gång tv- och radiosändningar. Planeras de att fortsätta på något sätt?

Vi i Folkpartiet vill som sagt se fler konkreta saker och inte bara ord om att man ska stödja. Nu är det dags för konkret handling.

Sedan vill jag också ta upp Ryssland. Ser utrikesministern möjligheter att också ta upp Rysslands roll när ni diskuterar Vitryssland? Det är uppenbart att Ryssland har en stor påverkan på Vitryssland. Man rodnar ju när ryssarna säger att de här valen var fria och rättvisa. Är det inte dags att EU tar upp Vitryssland i de bilaterala relationerna med Ryssland på ett ordentligt sätt?

Anf. 55 BJÖRN HAMILTON (m):

Herr ordförande! Jag ska inte ägna mer tid åt detta. Ange Hansson och Cecilia Wigström har lagt ut orden väldigt väl för situationen i Vitryssland. Min fråga gäller vår och EU:s närvaro i Minsk, hur regeringen ser på den och vad som är på gång. Här behövs inte bara stöd via fonder och annat, utan även ett fysiskt stöd på något sätt för dessa personer som kämpar i underläge. Det skulle vara intressant att höra utrikesministerns syn på det och vad man tror om framtiden.

Sverige är väl det land, i alla fall i vår del av Europa, som är nästan mest engagerat i situationen i Vitryssland. Det är mycket glädjande, och det tror jag att jag har sagt flera gånger i kammaren också, att det omfattar så stor del av det svenska samhället. Det är kommuner och landsting, alla politiska partier, tror jag, många folkrörelser och så vidare. Det känns som en väldigt solid bas för att fortsätta att stödja oppositionen på olika sätt både bilateralt och via EU och jobba för en förändring i Vitryssland.

Innan jag svarar på frågorna ska jag säga att jag hade ett möte med nästan alla som jobbar med kontakter i Vitryssland med svenska biståndspengar innan valet hölls. Det var ett möte som landade i att vi skulle träffas igen ganska snart efter valet för att analysera hur vi ska kunna utveckla biståndet och stötta oppositionella krafter och fortsätta att jobba med förändringar i Vitryssland. Det är ett initiativ som vi håller på att försöka hitta ett datum för helt enkelt.

Generellt behövs det ännu mer kraft och samling kring Vitrysslandsfrågan inom EU. I dag är det ett större antal länder som är aktiva i Vitrysslandsfrågan än vad det var för ett fåtal år sedan, och det är glädjande. Men det är fortfarande så att vi skulle kunna få ännu mer respons och kraft bakom det med fler länder som aktiva. Det skulle i sin tur kunna lägga mer tyngd bakom det EU-kontor som vi vill öppna i Minsk. Det handlar om ett representationskontor, det vill säga ett riktigt kontor, men regimen har sagt nej, och det är anledningen till att man inte har kunnat öppna ännu. Det är ett riktigt kontor, och det är glädjande. Jag hoppas att vi kan få till det kontoret och flytta in där.

Nu försöker jag ta de övriga frågorna i den ordning de kom. Agne Hansson frågade om det finns en beredskap att utöka listan och om det här är en möjlighet till det. Listan i sig är en ökning av människor, men det finns en beredskap att öka ytterligare. Man måste följa utvecklingen och se vad som är relevanta medel vid vilka tidpunkter. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Det finns två olika anledningar till att man står på den här listan. Den ena är inblandning i valfusk. Den andra är deltagande i förföljelse och förtryck på olika sätt. Det är lite vidgade anledningar till att finnas på den här listan än tidigare.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Som ni har hört, och också strukit under i frågorna, finns det två delar i det här paketet. Den ena är restriktiva åtgärder, och den andra är positiva åtgärder för att stödja oppositionen. Alldeles nyligen, för bara några dagar sedan, undertecknade regeringen, eller jag, ett brev från ett antal likasinnade regeringar till ordförandeskapet för att just stryka under behovet av ytterligare stöd till oppositionen. Det var ganska många länder. Det gjorde vi just för att trycka på att vi behöver göra båda delarna. Vi jobbar aktivt på det området också.

En möjlighet bland de positiva åtgärderna för ett stöd till oppositionen är en demokratifond. Kommissionen tittar på detta som en möjlig åtgärd.

EU fortsätter också att stödja radiosändningarna och så vidare på olika sätt. Behovet av information och behovet av kunskap är jättestort i

ett land som Vitryssland. Behovet av nyheter och medier över huvud taget, som drivs på ett öppet sätt, är nästan oändligt.

Den sista frågan som jag fick handlade om Rysslands roll. Sverige driver aktivt på för att EU ska ta upp frågan om Vitryssland i dialogen med Ryssland. Ryssland har, precis som ni sade, ett stort inflytande över utvecklingen i Vitryssland.

Jag tror att jag har svarat på alla frågor.

Anf. 57 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Tack för svaren. Det låter positivt att kommissionen tittar på en demokratifond. Men det har hänt förr att man tittar på saker, och så blir det ingenting. Nu finns det ändå en vilja och en beredskap från alla EU-länder att agera när det gäller Vitryssland. Därför vore det bra att få ministrarna att i sitt uttalande slå fast att man ger ett tydligt uppdrag till kommissionen att titta på en ny demokratifond. Det skulle innebära ett politiskt åtagande från alla länder som de sedan inte kan springa ifrån utan måste fullfölja.

Anf. 58 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

I alla sammanhang när vi stöttar oppositioner eller stöttar olika rörelser måste man titta på olika medel i olika sammanhang. Den här fonden är ett medel som tittas på. Vi kommer säkert att få anledning att återkomma till det här i EU-nämnden och även, hoppas jag, i det möte som vi ska ha med svenska organisationer som jobbar i Vitryssland. Där kan vi diskutera strategin bilateralt och vilken linje vi ska driva på EU-nivå när det gäller biståndet.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Sedan har vi fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 60 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Den här frågan var uppe förra gången och kommer säkert att komma upp på nästa Gaerc också. Det är en diskussionspunkt, men slutsatser kommer också att antas. Man kommer att fortsätta diskussionen om hur biståndet till palestinierna ska utformas och kanaliseras. Det råder enighet om att det humanitära biståndet måste fortsätta. Det är en grund som man utgår ifrån. Kommissionen har nyligen beslutat att tillfälligt frysa budgetstödet till den palestinska myndigheten. Det gäller även visst annat utvecklingssamarbete som rör infrastrukturer och mjukare kapacitetsbyggnadsfrågor av olika slag, dock inte hela.

Man har fattat detta beslut i avvaktan på en översyn av biståndet som kommissionen själv arbetar med och mot bakgrund av att Hamasregeringen inte tillmötesgått kvartettens tre grundläggande krav så här långt. Det gäller kraven om att ta avstånd från våld, att erkänna staten Israel samt att hålla ingångna avtal.

När det gäller det svenska bilaterala biståndet är det viktigt att komma ihåg att vi inte arbetar under samma förutsättningar som kommissionen men att det svenska biståndet inte heller ser likadant ut som kommissionens bistånd. Det har inte heller tidigare kanaliserat genom

riktigt samma kanaler. Vi gör därför inte i nuläget samma bedömning när det gäller vårt eget bistånd.

Jag vill betona att det svenska biståndet genomförs under betryggande former. Det är inriktat just på de grundläggande behov som omnämns i rådsslutsatserna. Vi ger inget budgetstöd, och biståndet kontrolleras noggrant av internationella revisionsbyråer.

Mot den nya politiska bakgrunden i regionen tittar vi nu självklart ordentligt på det svenska biståndet och kontrollerar att det bistånd som kanaliseras via den palestinska myndigheten faller inom ramen för just humanitära ändamål. Vi tror att det är en bra idé att försöka hitta någon form av gemensam kontrollmekanism för EU:s bistånd som säkerställer att biståndsmedlen kommer fram till de avsedda ändamålen, att de kommer det palestinska folket till godo och att inga pengar går till rörelsen Hamas. Som ni ju känner till tittar kommissionen på frågan om en gemensam kontrollmekanism, men vi har ännu inte några konkreta förslag att ta ställning till.

En annan diskussion som självklart är länkad till detta, men delvis ändå är separat, är diskussionen om förhållningssättet till Hamas och den Hamasledda palestinska regering som tillträdde förra veckan. Den diskussionen fortsätter också på detta möte. För svensk del ser vi det som angeläget att i nuläget inte stänga dörrarna. Kvartettens, och därmed våra, tre principiella krav på den palestinska regeringen står fast. Samtidigt måste vi finna vägar att främja en insikt hos Hamas om behovet av ett förändrat beteende, att undvika att biståndet går till fel syften samt att stödja de palestinska institutionerna i den mån det är möjligt.

Även i Israel har det hållits val. Vi får förmodligen vänta ytterligare någon månad innan det finns en ny israelisk regering, men allt pekar på att Kadimas ledare kommer att bilda en bred koalition. Vår uppmaning till de nya regeringarna på båda sidor är att på alla sätt verka för en positiv utveckling och en hållbar lösning på konflikten.

Som jag nämnde tidigare föreslog utrikesminister Laila Freivalds vid Gaerc den 20 mars att EU borde genomföra *démarches* hos bägge parter för att påtala en rad problem som tornat upp sig på båda sidor. Vad gäller den israeliska sidan handlar det bland annat om den humanitära situationen i de ockuperade palestinska områdena och vikten av att gränsstationen Karni mellan Gaza och Israel hålls öppen enligt överenskommelsen från i höstas. Det gäller också de frusna överföringarna av palestinska tull- och momsmedel samt att Israel måste avstå från åtgärder som står i strid med internationell rätt. Vad gäller den palestinska sidan föreslog Laila Freivalds att EU bland annat borde lyfta fram det oroväckande säkerhetsläget och de kidnappningar av utlänningar som ägt rum.

Det svenska förslaget fick positiv respons. De flesta medlemsländer anser emellertid att vi bör avvakta tills en ny israelisk regering finns på plats innan *démarches* görs på båda sidor. Veckans diskussioner i Bryssel, där Sverige spelat en aktiv roll, pekar dock på att rådsslutsatserna efter Gaerc på måndag på ett tydligt sätt kommer att ge uttryck för EU:s oro och uppmana båda parter till ett konstruktivt agerande i just de frågor som vi föreslagit för *démarches*. Därför är frågan om *démarche* inte lika aktuell i nuläget.

2005/06:33

7 april

Anf. 61 AGNE HANSSON (c):

Carin Jämtin säger: Stäng inga dörrar. Det tycker jag är viktigt i detta sammanhang. Det här är naturligtvis ingen lätt fråga, och därför skulle jag vilja höra ytterligare lite grann om regeringens position och syn samt om EU:s syn när det gäller biståndet – inte mängden bistånd utan kanaliseringen av det, som det uttrycktes.

Jag har från Centerpartiets sida även vid tidigare sammanträden understrukit vikten av att man inte fryser allt bistånd till Palestina efter utgången av valet. Nu är det tydligen också EU:s position att inte göra det. Jag tror att det är utomordentligt viktigt att så inte sker eftersom man i så fall skulle främja ytterligare radikala krafter, eller gå dem till mötes, samt deras och Hamas möjligheter att hitta finansiering hos Iran eller andra. Redan i dag är det ju ett problem att Iran finansierat terrorverksamhet som Hamas bedrivit.

Att jag är intresserad av att få ytterligare klarhet i kanaliseringen av biståndet beror på att det hållits ett demokratiskt val i Palestina. Vi har inte kunnat konstatera något valfusk, och från demokratisk synpunkt skulle det se väldigt konstigt ut att å ena sidan vilja främja demokratiska val och å andra sidan, när man fått ett utfall av valet, säga: Det blev inte som vi hade tänkt oss och därför ska vi ändra vår politik, ändra kanalerna för bistånd och så vidare. Jag kanske betraktas som en demokratisk fundamentalist, men jag tror inte att det är en principiellt hållbar linje.

Jag hävdar, nu som tidigare, att biståndet ska fortgå. Hur mycket vill jag inte ha någon uppfattning om, men det ska finnas ett mycket kraftigt tillägg som innebär att biståndet förenas med krav på den nya regimen. I det sammanhanget är kvartettens krav, som nämndes tidigare, viktiga och riktiga.

Vi får se vad det blir för regering i Israel. Det verkar väl gå åt rätt håll om man ser på det från demokratisk synpunkt. Sedan bör man rikta krav också mot Israel. Att de stoppar pengar och finanser till Palestina – deras egna resurser – är fullständigt vidrigt i det sammanhanget.

Alltså: Stäng inga dörrar. Ställ krav på de nya regimerna.

Anf. 62 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Nu har Hamasregeringen bildats, och vi har av deras regeringsdeklaration kunnat se att de inte ställer upp på de tre rimliga krav som vi ställer från europeisk sida, nämligen att de inte ska utföra terrordåd mot civila, oskyldiga människor, att de ska respektera Israels rätt att existera, vilket är ett minimum för att den tvåstatslösning som vi alla vill se ska kunna fungera, och att de respekterar ingångna avtal mellan palestinier och israeler. De kraven är som sagt helt rimliga. Tyvärr skedde förra veckan ett terrordåd. Presidenten i den palestinska myndigheten gick ut och fördömde terrordådet medan Hamasregeringen uttryckte förståelse för att man tagit död på ett antal civila israeler.

Jag tycker att det är jätteviktigt att vi fortsätter att ha ett tryck på Hamas om att efterleva de tre kraven. Det trycket måste vara tydligt och hårt. Det ligger i deras intresse att via en respektabel regering agera inom världssamfundet. Det handlar inte om att vi från Folkpartiets sida vill stänga några dörrar, men vi tycker att det är för tidigt att släppa in dem i den så att säga normala gemenskap som vi har med olika stater runtom i

världen. Det är inte heller för att de inte skulle vara demokratiskt valda, utan för att det är en terroristorganisation.

Folkpartiet kan inte ställa upp på en formulering där regeringen säger att man redan nu vill släppa in dem, det vill säga redan nu möjliggöra stöd till de palestinska institutionerna. Det är dock oerhört viktigt för oss att betona att vi definitivt vill stödja det palestinska folket, men det får inte på något sätt bli så att vi stöder en Hamasregering. Det har tidigare i dag sagts att politik är det möjligas konst, och då behövs det lite kreativitet för att se till att vi får fram bistånd till det palestinska folket – via FN, via föreningar, via presidentadministrationen och på andra sätt.

Problemet går att lösa, men det får på inga villkor bli så att vi stöder en terroristorganisation. Vi måste upprätthålla trycket. Jag tror att vi just nu har störst chans att få Hamas att ändra sig. Om vi släpper in dem redan nu har de ingen anledning att senare ändra sig och inse det rimliga i våra tre krav.

Anf. 63 BJÖRN HAMILTON (m):

Herr ordförande! Jag ska inte upprepa det som har sagts. Däremot vill jag understryka hur viktigt det är att vi stöder det palestinska folket men inte Hamasorganisationen som sådan. Det gäller både i fråga om svenskt bistånd och naturligtvis också EU-bistånd.

Jag vill fråga utrikesministern om något som vi inte varit inne på. Det gäller situationen för Hamasregeringen, organisationen och dess finansiering. Det har sagts att andra stater skulle gå in och finansiera verksamheten om stödet från EU och västvärlden uteblev. Hur är det med det? Vad har ni för information om det? Har tillflödet från Saudiarabien och andra länder ökat på något sätt? Hur länge kan den ekonomiska situationen vara hållbar?

Anf. 64 MATS ODELL (kd):

Vi ska inte stänga några dörrar, säger utrikesministern. Nej, det tycker inte jag heller att vi ska, men kravet på Hamas måste nu vara stenhårt när det gäller att uppfylla de tre krav som kvartetten och vi alla ställt upp.

Jag skulle vilja fråga hur regeringen ser på Hamas. Hamas är ju egentligen en religiös organisation. Den är från början inte alls en politisk organisation utan har starkt fundamentalistiska uppfattningar. Att inom organisationen acceptera en tvåstatslösning är ju närmast förenat med dödsstraff. Finns det över huvud taget några förutsättningar för att upprätta en tvåstatslösning med Hamas vid makten? Om man studerar Hamas ideologi blir man oerhört skrämdd – strikta sharialagar, kvinnor ska fräntas sina rättigheter och så vidare.

För att bistånd ska ges måste regeringen absolut kräva att de tre mest elementära kraven upprätthålls, nämligen att organisationen inte utför terroråd mot civila samt accepterar en tvåstatslösning och ingångna avtal.

Anf. 65 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Tack för frågorna. Den situation som i dag råder i området innebär en av de mest komplicerade problem vi ställs inför. Jag tänkte säga fredsprocessen, men i dag finns ju nästan ingen fredsprocess.

2005/06:33

7 april

Utgångspunkten för regeringens agerande, både vad gäller biståndet och utrikespolitiken, är självklart att skapa förutsättningar för en tvåstatslösning och en fredsprocess. Val har nyligen hållits i de palestinska områdena och i Israel, och båda valen betecknas som demokratiska. Vi har alltså en situation där vi måste respektera folks åsikter på båda sidorna samtidigt som de som bildar regering i de palestinska områdena tillhör en terroristlistad organisation, en organisation vars metoder och målsättningar vi inte delar. Men det är en regering som kommit till makten efter ett demokratiskt val.

Det är en oerhört komplicerad situation – jag stryker under det igen. Det är en situation där vi måste balansera ett humanitärt stöd genom FN och genom enskilda organisationer. FN och de enskilda organisationerna säger dock att de inte kan stå för hela det humanitära stödet, i alla fall inte till de människor som inte är flyktingar på Västbanken och i Gaza. Det måste kanaliseras på något annat sätt. Därav diskussionerna om kanaler.

Vi måste alltså titta på möjligheterna att självklart inte direkt stödja Hamas som organisation eller Hamas som regering men stödja sådan verksamhet som gäller vatten, och kanske mat och bashälsovård, till människor på Västbanken som inte är flyktingar. Möjligen måste man hitta vägar via de palestinska institutionerna, men det handlar alltså inte om att hitta vägar för ett generellt stöd – och absolut inte ett budgetstöd; det hade vi ju inte heller tidigare. Däremot gäller det att hitta vägar som gör att stödet inte går till regeringen, och absolut inte till organisationen Hamas. Att hitta dessa vägar är en oerhört komplicerad process, och jag tror att det är nödvändigt att vi gör det med stor omsorg, om än ganska fort.

Jag svarar på era frågor i ett sammanhang. Den ekonomiska situationen i de palestinska områdena är mycket svår. Den är komplicerad, och den är dålig. Tillflödet av andra pengar är litet, om jag ska uttrycka mig försiktigt. Det är mycket litet.

Jag vet inte om Hamas som organisation har fått stöd, men myndighetens verksamhet har fått ett väldigt litet stöd, om ens något, från andra. Det kombinerat med fruset bistånd och innehållna skatteintäkter gör att den ekonomiska situationen minst sagt är prekär för att betala ut vanliga löner till vanliga människor som ombesörjer vatten, bashälsovård eller vad det handlar om för någonting. Det är i den situationen vi måste titta på hur man bäst möter de humanitära behoven för de palestinska människorna.

Jag har sagt det redan, men jag ska stryka under det igen, att bistånd till organisationen Hamas inte är aktuellt. Det är en terroristlistad organisation som i nuläget inte lever upp till de här tre kraven. Därmed är bistånd inte aktuellt, och det har det inte heller varit. Däremot måste vi hitta vägarna för att ta det hela framåt.

Det man ska komma ihåg är att det är en komplex situation på båda sidor. Jag ska säga några ord om det israeliska valet. Kadima vann ju valet och fick 28 eller 29 mandat i slutändan. Näst största parti blev Labour men på tredje och fjärde plats kom två partier som är på högerkanten på den israeliska politiska kartan. Sedan kom Likud. Man ser olika tendenser i det här valet. Nu gäller det att man även på den israeliska sidan kan bilda en regering som i sin tur orkar föra både den ekonomiska

och den sociala situationen i Israel framåt men också hitta vägen tillbaka till något slags kontakter och förhandlingar med parterna på andra sidan. Där kommer man att få en regering som troligen har lite olika typer av partier inom sig. Hur den ser ut återstår att se.

På den palestinska sidan har Hamas så här långt uppehållit vapenvilan, och det ska man komma ihåg. Man har respekterat vapenvilan. Hamas är en organisation som drivs av olika människor, och det drivs olika saker inom Hamas. Det gäller att vi genom ett klokt och försiktigt men tydligt agerande, med uppehållande av de tre kraven och den tydliga respekten för demokrati och mänskliga rättigheter, stöder de krafter som vill demokratisk utveckling, fredsförhandling och fredsprocess över huvud taget, genom politisk påtryckning men också genom biståndsinsatser på olika sätt.

Vi måste alltså med en blandning av insatser och mycket tydligt upprätthålla de tre kraven, jobba med humanitära insatser och ha krav mot Israel så att de lever upp till sina internationella åtaganden och internationell rätt men också betalar ut de skattemedel som rättmätigt faktiskt tillhör den palestinska myndigheten – med målsättningen att få till en fredsprocess med målet om en tvåstatslösning. Som det ser ut just nu är det minst sagt komplicerat. Det är därför viktigt att vi inte stänger dörrar direkt men är mycket tydliga i de krav som vi vill uppehålla.

Jag ska stryka under – och jag håller helt med Cecilia Wigström – att det är för tidigt att släppa in organisationen Hamas i de normala kontakterna. Vi har inte heller några politiska kontakter med Hamas. Det beror på att det är en terroristlistad organisation, och vi måste väga olika medel mot varandra. Just genom att hitta medel för att trycka på Hamas och på den palestinska regeringen med positiva och negativa medel, om jag får uttrycka det så, ska vi fortsätta att kontrollera och hitta vägar framåt och stödja det humanitära arbetet men uppehålla de politiska kraven.

Anf. 66 MATS ODELL (kd):

Jag tackar för vissa klarlägganden. Dock är jag lite oroad över det här väldiga fasthållandet vid att det har hållits demokratiska val. Vi får akta oss för att inte hamna i samma situation som Neville Chamberlain 1938 när han kom till München och träffade Adolf Hitler, kom hem och sade: Fred i vår tid. Hitler hade också blivit vald i demokratiska val. Att upprätthålla trycket och inte släppa fram de här, även om de är valda i demokratiska val, tycker jag är en oerhört viktig signal.

Agne Hansson var oroad över att andra, mera tveksamma regimer, skulle gå in och finansiera. Så är tydligen inte fallet.

Anf. 67 AGNE HANSSON (c):

Jag tyckte att det var en mycket bra redogörelse som Carin Jämtin gav här. Jag har inga invändningar mot den.

Jag har inga sympatier, och det hoppas jag har framgått, för Hamas. Hamas är inte en heterogen samling, utan där finns mera radikala och mindre radikala och reformvänliga människor. Men det finns en fråga som jag ytterligare vill lägga på bordet och möjligen få en kommentar till. Det gäller det som flera har varit inne på, att det är viktigt att ställa krav och ställa de krav som kvartetten har ställt på att upphöra med våld, erkänna Israel som förhandlingspart och så vidare.

Jag vill också förutskicka att om man ska kunna förändra en situation måste man ha öppenhet och diskutera fram lösningar. Om man funderar på att kanalisera och möjligen omkanalisera bistånd är min fråga: Hur hittar man ett verksamt påtryckningsmedel på regimen? Jag tror att det är oerhört viktigt att ha sambandet, för att ha trycket uppe, med villkorade bistånd. Om man till exempel kanaliserar det till folk enbart, och det är väl viktigt, hur kan man förena det med krav på förändrad förhållning från regimen? Det tycker jag är en central fråga.

Anf. 68 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Jag ska förtydliga mig om det här med att andra går in och vad som händer om vi alla vanliga biståndsgivare, om jag får uttrycka mig så, lämnar. Självklart finns risken att andra går in och stöder Hamas av politiska skäl. Vi har hittills inte sett så stora summor utbetalda, väldigt små summor, men självklart finns den risken. Det bullras och det låter. Den politiska viljan till att göra det finns säkert. Det är en sådan sak som måste vägas in när vi nu funderar på hur vi ska hantera just biståndet som medel i processen att försöka få en situation där man återigen skulle kunna se en tvåstatslösning som ett slut på en politisk situation.

Det är en högst verklig faktor som vi tar med när vi funderar på hur man ska hantera olika kanaler och politiska situationer.

Samma funderingar måste man ha vad gäller Agne Hanssons fråga om hur man ska hitta ett verksamt påtryckningsmedel på regimen om man stoppar bistånd till regimen. Vi har under den förra punkten diskuterat Vitryssland. Man kan säkert hitta olika typer av medel också gentemot den palestinska regeringen och ledarskapet där. Jag hoppas att man kan hitta olika typer av dialogformer och kontakt via andra länder och andra regioner, via enskilda länder eller via hela unionen. Det är just den typen av kanaler som vi måste leta efter på olika sätt, självklart också via Israel och i samarbete med israeliska organisationer, partier, regeringar och så vidare.

Under de närmaste månaderna måste man hitta de här vägarna, men det är många svåra avväganden som måste göras på vägen. Det viktiga i alla de här övervägandena är just att hitta vägar där man kan fortsätta att ställa krav utan att fullständigt stänga dörrar, för då kan man inte föra en dialog med någon. Det där är i alla situationer kanske en av de svåraste balansgångarna att göra. Här tror jag att det är svårare än i många andra situationer i världen.

Självklart får vi inte fastna i demokratin som ett mantra, men demokrati är en grundläggande fråga i vår utrikespolitik, i vår biståndspolitik, i våra relationer och i våra värderingar runtom i världen, att ha respekt för människors åsikter och vilja. Det är dock en komplex bild av vad man egentligen gav uttryck för i det palestinska valet. Man kan tänka på att president Abbas blev vald med 62 % av rösterna för ett drygt år sedan. Om man börjar räkna röster är jag inte säker på att man kan säga att Hamas fick majoriteten av rösterna. Man kan räkna på olika sätt, men faktum är att Hamas har majoriteten av platserna i PLC. Det är så det ser ut.

Vi måste balansera respekt för det palestinska folkets vilja, respekt för demokrati, respekt för den åsikt som det har getts uttryckt för här och hitta vägar med krav till dialog framåt. Men det är också en balansgång.

Jag vill ställa en fråga om risk för finansiering från andra länder om vi inte ställer upp. Det vore inte något nytt, för det har kommit pengar från andra mer suspekta regimer tidigare till Hamas.

Tror utrikesministern att pengaflödet skulle öka och strömmarna se annorlunda ut än de redan gör?

Anf. 70 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Pengar till organisationen Hamas är en sak, men pengar till den palestinska myndigheten är en annan sak. Vad jag försökte säga i det förra svaret är att om pengarna slutar att komma från andra biståndsgivare är risken uppenbar att man kommer att söka sätt att fylla detta, och andra regimer kommer att vilja ge sitt politiska stöd för den palestinska regeringen. Den risken är uppenbar, det är den. Men man måste skilja på organisationen Hamas och den palestinska myndigheten i det här sammanhanget.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt handlar om Iran.

Anf. 72 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Frågan om läget i Irans kärntekniska program kommer att diskuteras på Gaerc återigen, den här gången mot bakgrund av att FN:s säkerhetsråd har enats om ett uttalande som inskärper vikten av att Iran hör samman IAEA:s tidigare resolutioner. Inom EU råder enighet om att välkomna detta i rådsslutsatser.

Dessa rådsslutsatser kommer att understryka vår oro över situationen för de mänskliga rättigheterna för Iran, särskilt för bahajer och andra religiösa minoriteter.

Sverige betonar även fortsättningsvis det stora värdet av så bred internationell enighet som möjligt för att trycket på Iran i den nukleära frågan ska ha chansen att bli effektivt. Sverige och EU stöder fortsatt diplomatiska ansträngningar, och vi anser att FN:s säkerhetsråd bör behandla Iranfrågan med en stegvis ansats. Vi påminner också om målet att hela Mellanöstern bör bli fritt från massförstörelsevapen.

Gaerc kommer även att diskutera hur EU bäst kan påverka Iran i önskvärd riktning i olika frågor. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt är översynen av EU-strategin för hållbar utveckling. Irak är struken?

Anf. 74 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Irak är struken, precis.

Rådet för yttre förbindelser är det fjärde av ett tiotal råd som behandlar den här frågan från en basis av tre frågor. Man ska diskutera kom-

missionens förslag till reviderad hållbarhetsstrategi. Gaerc kommer i likhet med de andra råden att avge en rapport, som sedan ligger till grund för en samlad diskussion som kommer att föras i allmänna rådet. Därefter kommer frågan upp till behandling i Europeiska rådet.

Jag kommer inte att upprepa vad som framgår av fakta-pm eller vad mina kolleger tidigare har sagt i nämnden, utan jag fokuserar på de frågeställningar som rör yttre förbindelser.

Den första frågan handlar om huruvida de mål, åtgärder och instrument som finns i förslaget till strategi är lämpliga och tillräckliga för att möta de utmaningar som hållbar utveckling medför och de ohållbara trender som finns.

Utrotning av fattigdom inom ramen för hållbar utveckling är det övergripande målet för EU:s utvecklingssamarbete. Regeringen välkomnar att EU:s medlemsstater åtagit sig att öka sitt bistånd volymmässigt till 0,7 % av bni fram till 2015 – det skedde i maj förra året. Bistånd kommer under en lång tid framöver att vara ett av de viktigaste instrumenten för att minska fattigdomen och främja förutsättningarna för utveckling i de allra fattigaste länderna. Regeringen vill betona vikten av ett balanserat förhållningssätt till den hållbara utvecklingen i tre dimensioner – den ekonomiska, den ekologiska och den sociala dimensionen. Det gäller till exempel jämställdhet, som också bör genomsyra strategin i dess helhet.

Den andra frågan handlar om hur Gaerc bäst kan bidra till synliga resultat och mätbara framsteg i genomförandet av strategin när det gäller den externa dimensionen och förhållandet till EU:s omvärld samt hur man kan förstärka synergieffekter och samstämmighet mellan olika strategier och processer.

Gaerc har ett övergripande ansvar för EU-frågor och behandlar och beslutar om unionens externa politik. Gaerc kan generellt spela en viktig roll i förankringen, genomförandet och uppföljningen av strategier med den bredd som EU:s strategi för hållbar utveckling har. Rådet kan därmed bidra till ett balanserat förhållningssätt till de tre dimensionerna och till att ett globalt perspektiv tydligare integreras i strategins olika huvudområden.

Den tredje frågan handlar om hur strategin kan säkerställa samstämmighet mellan EU-interna strategier och internationella åtaganden. Här vill regeringen understryka betydelsen av samstämmighet, FN:s millennienedeklaration, millennieutvecklingsmålen och samverkan mellan processer i EU, FN och andra multilaterala forum för att förstärka synergieffekter. Regeringen välkomnar också att EU nyligen antagit en ny utvecklingspolicy som tar upp samstämmigheten som en förutsättning och en grund för utveckling i världen. Samstämmighet handlar även om att öppna EU för handel med omvärlden på villkor som också gynnar utvecklingsländerna och underlättar för utlandsinvesteringar.

Vad vi saknar i strategin för hållbar utveckling är tydliga åtaganden för den gemensamma fiske- och jordbrukspolitiken. Här behövs ytterligare reformer för att främja fattiga länders och individers förutsättningar att med egen kraft minska fattigdomen och skapa utveckling.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Anf. 76 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Utmärkt! Det blir en diskussionspunkt. Processen med att reformera FN fortsätter löpande i New York. I december förra året fattade generalförsamlingen beslut om upprättande av Fredsbyggandekommissionen, inrättande av en humanitär fond, Central Emergency Response Fund, ett etikkontor och en förstärkt revisionsfunktion. I mars i år antogs en resolution om upprättande av MR-rådet. Det är ett avgörande framsteg för de mänskliga rättigheterna men också för FN-reformprocessen.

Den innestående veckan fästs vikt vid att komma närmare ett avslut i förhandlingarna om val av de 31 medlemmarna till Fredsbyggandekommissionens organisatoriska kommitté. Processen har lite grann fördröjts under våren på grund av låsningar mellan de regionala grupperna – i fråga om den geografiska fördelningen, såklart. Framför allt är det den latinamerikanska gruppen som känt sig underrepresenterad i de fem kategorierna.

Under de närmaste veckorna måste vi också komma till avslut i förhandlingarna om utkast till resolution om utveckling och reform av Ecosoc. Här går skiljelinjerna mellan å ena sidan EU och USA och å andra sidan G 77, som vill inkludera fler frågor i det hela än vad EU och USA vill göra. G 77 vill inkludera skuld, andra finansieringsrelaterade frågor, uppföljningsmekanismer för biståndsåtaganden och en rad handelsrelaterade frågor. EU och USA förordar en kortare, procedurinriktad resolution som bör fokusera på genomförande av åtaganden från toppmötet och inte omförhandla toppmötesdeklarationen.

Flera andra centrala frågor återstår att hantera under de kommande månaderna. Generalsekreteraren har på medlemsstaternas begäran lagt fram konkreta och långtgående förslag till reformer i två rapporter, *Investera i FN* och *Mandatöversyn*. Sverige är särskilt mån om att en översyn av mandat äldre än fem år genomförs under 2006, detta i syfte att få FN:s verksamhet styrd mot de mest aktuella och centrala mandaten.

En annan viktig fråga som inom kort kommer upp är frågan om en FN-strategi mot terrorism. FN:s generalsekreterare kommer i en rapport den här månaden att presentera sina tankar kring vad strategin bör innehålla. Sverige kommer aktivt att verka för att FN-strategin mot terrorism ska innehålla element om stärkande av FN-systemets roll i kampen mot terrorism och insatser för att undanröja grogrunden för terrorism samt framhålla efterlevnaden av mänskliga rättigheter, internationell och humanitär rätt och rättssäkerhet i kampen mot terrorism.

Nyligen tillsattes en högnivåpanel för något som kallas för systemkoherens. Det handlar i vardagsord om hur FN ska fungera bättre i länderna och leverera mer utveckling, helt enkelt, till fattiga länder på ett mer rationellt och effektivt sätt. Man har haft sitt första möte i dagarna två, den 5–6 april, och förväntas lägga fram en rapport till sommaren. Vi har förhoppningen att panelens arbete kan skapa möjlighet att stärka reformprocessen på landnivå och att expandera den till regional och global nivå.

Sverige har givits förtroendet att ha en person i panelen, utrikesrådet Ruth Jacoby. Vi ska bidra, eller bidrar redan, på ett både konstruktivt och aktivt sätt.

EU måste fortsätta spela en avgörande och konstruktiv roll i reformprocessen och föra dialog med andra regioner på hög politisk nivå. Det är av mycket stor betydelse att få ett aktivt och genuint deltagande i processen från utvecklingsländernas sida. Av stor betydelse är självklart också USA:s aktiva medverkan, framför allt i fråga om MR-rådet.

FN-reformprocessen har ännu inte diskuterats i rådet under våren 2006. Därför har Sverige föreslagit att FN-reformer tas upp för diskussion under punkten Övriga frågor vid kommande Gaerc. Det är vår förhoppning att på detta sätt bidra till att upprätthålla energin i EU:s och medlemsstaternas engagemang för denna process och dessa ansträngningar så att ett bra resultat kan nås. Slutsatser ska också tas.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Då har vi klarat av de yttre förbindelserna.

Anf. 78 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Vi har en fråga till på yttre förbindelser, Japan–EU-toppmötet.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Ta den då, så tjänstemännen kan gå i alla fall.

Anf. 80 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Det är en alldeles nytilkommen punkt. Den tillkom i går kväll eller något sådant.

Jag vill informera nämnden om att rådet på måndag hade för avsikt att fatta beslut om ett pressuttalande angående toppmötet mellan EU och Japan. Det är ett toppmöte som kommer att äga rum i slutet av april. Inget datum är ännu offentliggjort. Beslutet var tänkt att tas som en A-punkt, men vid gårdagens Corepermöte lade Italien in en reservation. Det rör en paragraf i pressuttalandet om FN-reformer. Om reservationen kvarstår blir detta sannolikt en B-punkt. Syftet med reservationen skulle troligen vara att ge utrymme för den italienske ministern att ge sin syn på reformen av FN:s säkerhetsråd. Förenklat kan man säga att Italien inte vill ha ett uttalande som på något sätt föregriper en diskussion om vilka länder som kan komma att ingå i ett reformerat säkerhetsråd. Här har ju både Tyskland och Japan uttalat vissa aspirationer.

Detta handlar således inte om en fråga som i första hand rör EU:s och Japans relationer. Jag ville dock för ordningens skull hålla nämnden informerad och föreslår att vi tjänstemannavägen håller vidare kontakter i detta.

Anf. 81 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Kan du säga någonting om säkerhetsrådsreformen? Att frågan kommer upp i pressmeddelandet, är det för att detta är aktuellt? Finns det några utsikter att det kommer att bli några beslut om en förändring av säkerhetsrådet under detta år i FN?

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Det är inte direkt en EU-fråga, om man säger så. Vill utrikesministern ändå ge en kort kommentar?

2005/06:33

7 april

Anf. 83 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Jag kan ge en jättekort. Vi är inte så optimistiska om att det händer något. Det är en arbetsgrupp som alldeles nyligen sattes i sjön som ska jobba med detta. Vi återkommer nog till den frågan, skulle jag gissa – många gånger.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Det får ni göra i utrikesutskottet.

Då godkänner vi informationen.

3 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (bistånd)
Utrikesminister Carin Jämtin
Återrapport från ministerrådsmöte den 21 och 22 november 2005
(bistånd)
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 11 april 2006

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Då går vi in på utvecklingsfrågor. Först har vi EU–Karibien. Är det en gemensam föredragning av a och b?

Anf. 86 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Just det – först är det ju återrapportering. Detta hänger lite ihop med varandra. Återrapporteringen är från den 21 och 22 november. Det som stod på dagordningen då var Afrikastrategin och EU:s nya utvecklingspolicy som antogs vid det rådet. Det var också den årliga orienteringsdebatten om effektiviteten i EU:s yttre relationer, handelsrelaterat bistånd och jordbävningen i Pakistan, som är anledningen till att det humanitära biståndet står på dagordningen för det här biståndsministerrådet.

Det fördes en intensiv diskussion, och det som är mycket glädjande och som jag ska kommentera är utvecklingspolicyn. Det är första gången som man har antagit en utvecklingspolicy som gäller både kommissionens, rådets och medlemsstaternas bistånd. Det är glädjande. Vi fick till en acceptabel och ganska bra kompromiss, tycker jag, i det sammanhanget.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi återrapporten och går in på EU–Karibien.

Anf. 88 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Det är rådsslutsatser som regeringen stöder och välkomnar som ett viktigt steg för att förbättra den biregionala gemenskapen mellan EU och Karibien. Det är första gången, och det är bra.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Då har vi effektivitetspaketet för EU-stöd.

Anf. 90 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Ja, det gäller utvecklingssamarbetet. Rådet kommer att anta rådsslutsatser om effektivisering av EU:s bistånd mot bakgrund av tre meddelanden som kommissionen har presenterat. Riksdagen ska ha mottagit en fakta-pm och rådspromemorian. Regeringen välkomnar att effektiviseringsfrågorna lyfts fram på det här sättet, både i meddelanden och i rådsslutsatser.

Det gjordes många åtaganden under förra året på det här området, både inom EU, i andra multilaterala organ och bilateralt. Nu är det dags för oss att genomföra detta på olika sätt.

Jag vill bara göra en ytterligare kommentar: Man måste alltid komma ihåg att den viktigaste nivån i genomförandet av effektiviseringen av biståndet är länderna själva. Vi som biståndsgivare, EU, bilaterala och

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Nu handlar det om humanitärt bistånd.

Anf. 92 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Rådet förväntas diskutera det humanitära biståndet som en uppföljning av en spontan diskussion som kom upp med anledning av jordbävningen i Pakistan, som ju skedde i början av oktober. Då blev det en diskussion om Echos effektivitet, om allas våra effektivitet som humanitära givare och om vikten av att vara snabb. När det sker en katastrof är snabbhet ytterst avgörande för att man ska kunna vara effektiv i sitt stöd. Det handlar också om vikten av att koppla de humanitära frågorna till andra reformer på utvecklingsområdet.

Diskussionen kommer att ske under tre rubriker eller kretsar kring tre frågor, kan man säga. Det är EU:s stöd för pågående humanitära reformer inom FN, till exempel, med den humanitära fonden och andra reformer. Det handlar också om hur de humanitära reformerna länkar ihop till andra FN-reformer. En katastrof sker ju inte i något slags vakuum, utan en katastrof sker i ett land där det pågår någon annan utveckling. Det tredje området är hur de humanitära frågorna kan komma upp på ett bättre sätt i rådet, och inte bara komma upp när det väl är ett problem. Vi måste också strategiskt kunna diskutera hur vi hanterar de humanitära frågorna.

Regeringen är nöjd med dagordningen, och vi ser fram emot en konstruktiv diskussion och rådsslutsatser.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna. Finns det övriga frågor?

Anf. 94 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Det finns två frågor till – EUF 10 står på dagordningen. Vi hade några korta kommentarer till detta. Regeringen hade hellre sett att utvecklingsfonden hade lagts in i den reguljära EU-budgeten. Men nu är det som det är, och detta är en kamp som vi får fortsätta att jobba vidare med.

Vi välkomnar att översynen av budgeten är öppen. Vi kommer som sagt att fortsätta att verka för att det sker en budgetisering av Europeiska utvecklingsfonden.

Jag vill också stryka under att regeringen anser att den av rådet fastställda nivån för Europeiska utvecklingsfonden på 22,7 miljarder euro inte ska överskridas. Det kommer att föras en diskussion om vad som ska ske med de ökande biståndsvolymer och om varför man då inte ska öka EU:s utvecklingsfond. Men det finns många andra kanaler för bistånd, och det är inte självklart att vi ska gå den här vägen.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna. Då går vi till nästa övriga fråga.

Anf. 96 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Den handlar om samstämmighet. Rådet förväntas diskutera samstämmighetsfrågorna övergripande och anta rådsslutsatser om det förslag till arbetsprogram som kommissionen har presenterat.

Sverige ligger genom propositionen om gemensam utveckling från december 2003 i framkanten när det gäller samstämmighetsfrågorna. Diskussionen har varit intensiv i rådsarbetsgruppen. Framför allt kan man nästan säga att det har varit en geografisk fördelning av åsikter – norra Europa mot södra Europa – i synen på just jordbruk, handelspolitik, fiskeripolitik och den typen av frågor. Samstämmighet handlar ju just om hur man driver den interna politiken i relation till den externa politiken. Det är positivt att processen över huvud taget är i gång. Vi ser det som en positiv process som vi ska delta i på ett positivt sätt.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi den informationen. Finns det inga övriga frågor?

Anf. 98 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Nej, det var FN-reformen, men det är klart.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Finns det några A-punkter? Finns det något särskilt att säga om dem?

Anf. 100 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Nej.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Finns det frågor från ledamöterna?

Anf. 102 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Det står att det ska vara en diskussion om FN-reformer även bland biståndsministrarna. Jag undrar om ni då kommer att diskutera den nya demokratifond som det beslutades att man skulle inrätta vid toppmötet. Ses det som en del av biståndsfonderna som FN har? Är det en del av detta som ni diskuterar?

Anf. 103 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Det är en bra fråga om huruvida det är en del av biståndet eller en del av någonting annat. Det är inte en punkt på dagordningen. Ja, vilken del av dagordningen står den på? Det är som sagt en bra fråga. Det är möjligt att detta kommer upp, och det är en viktig del av reformprocesserna.

Det är också en viktig del i att diskutera vem som gör vad i den globala arbetsfördelningen när det gäller att driva demokratifrågor. EU har en roll, och Världsbanken är också inne och nosar på det området. FN har ett område. Vi som bilaterala givare och som länder jobbar också med demokratiutveckling.

Jag tror att det är i det perspektivet som man ska se diskussionen om demokratifonden på FN-nivå. Vilken roll ha den demokratifonden i relation till annat demokratistödande arbete? World Movement for Democracy har ju ytterligare en arena, och så vidare.

2005/06:33

7 april

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Då återgår vi till A-punkterna. Det finns inga frågor, så jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt vad avser A-punkterna.

Då har vi klarat av samtliga frågor.

Anf. 105 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s):

Jag ska bara säga att vi har tre frågor på middagsdiskussionen. Det är energi- och utvecklingsinstrumentet och migration och utveckling – hur vi nu ska hinna med det på middagen! Alla tre är ju relativt stora områden, och de är också viktiga områden.

Energi och utveckling diskuteras självfallet mot bakgrund av förra årets G 8-diskussioner om klimatfrågor. Många länder har prioriterat energi- och miljöfrågor lite högre på de biståndspolitiska men också på de utrikespolitiska dagordningarna under de senaste åren. Kopplingen däremellan kommer att diskuteras.

Utvecklingsinstrumentet kommer också att beröras och diskuteras. Det gäller hur det ska kunna genomföras i enlighet med de principer som bestämdes under förra året. Sedan kommer också en middagsdiskussion om migration och utveckling föras. Det är ordförandeskapet som har bett att få upp det här på dagordningen, och vi tror att det beror på en förbättring inför högnivådialogen i september om migration och utveckling i FN den 14–15 september. Där ska man diskutera just kopplingen här emellan.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Det finns alltså en hel del att diskutera. Vi tackar utrikesministern och medarbetare och önskar trevlig helg.

Innehållsförteckning

1 § Höjning av viseringsavgifter	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	1
Anf. 3 LARS LINDBLAD (m)	3
Anf. 4 CARL B HAMILTON (fp)	3
Anf. 5 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	4
Anf. 6 ULF HOLM (mp).....	5
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 8 MATS ODELL (kd).....	5
Anf. 9 AGNE HANSSON (c)	6
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 11 AGNE HANSSON (c)	6
Anf. 12 LARS LINDBLAD (m)	6
Anf. 13 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	7
Anf. 14 CARL B HAMILTON (fp)	8
Anf. 15 LARS LINDBLAD (m)	9
Anf. 16 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	9
Anf. 17 ULF HOLM (mp).....	10
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 19 MATS ODELL (kd).....	10
Anf. 20 AGNE HANSSON (c)	10
Anf. 21 CARL B HAMILTON (fp)	10
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 23 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	11
Anf. 24 CARL B HAMILTON (fp)	11
Anf. 25 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	11
Anf. 26 CARL B HAMILTON (fp)	11
Anf. 27 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	11
Anf. 28 Kanslirådet CARIN BRATT	12
Anf. 29 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	12
Anf. 30 LARS LINDBLAD (m)	12
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	12
2 § Allmänna frågor och yttre förbindelser	13
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 33 Statssekreterare LARS DANIELSSON	13
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 35 Statssekreterare LARS DANIELSSON	13
Anf. 36 CARL B HAMILTON (fp)	16
Anf. 37 MATS ODELL (kd).....	16
Anf. 38 LARS LINDBLAD (m)	16
Anf. 39 ULF HOLM (mp).....	16
Anf. 40 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	17
Anf. 41 Statssekreterare LARS DANIELSSON	17
Anf. 42 CARL B HAMILTON (fp)	18
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 44 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	18
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	19
Anf. 46 Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	19
Anf. 47 ORDFÖRANDEN	19

Anf. 48	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	19
Anf. 49	LARS LINDBLAD (m).....	20
Anf. 50	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	20
Anf. 51	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 52	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	20
Anf. 53	AGNE HANSSON (c).....	21
Anf. 54	CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	22
Anf. 55	BJÖRN HAMILTON (m).....	23
Anf. 56	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	23
Anf. 57	CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	24
Anf. 58	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	24
Anf. 59	ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 60	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	25
Anf. 61	AGNE HANSSON (c).....	26
Anf. 62	CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	27
Anf. 63	BJÖRN HAMILTON (m).....	27
Anf. 64	MATS ODELL (kd).....	28
Anf. 65	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	28
Anf. 66	MATS ODELL (kd).....	30
Anf. 67	AGNE HANSSON (c).....	30
Anf. 68	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	30
Anf. 69	CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	31
Anf. 70	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	31
Anf. 71	ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 72	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	31
Anf. 73	ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 74	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	32
Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 76	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	33
Anf. 77	ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 78	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	34
Anf. 79	ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 80	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	35
Anf. 81	CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	35
Anf. 82	ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 83	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	35
Anf. 84	ORDFÖRANDEN.....	35

3 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (bistånd).....36

Anf. 85	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 86	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	36
Anf. 87	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 88	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	36
Anf. 89	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 90	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	36
Anf. 91	ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 92	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	37
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 94	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	37
Anf. 95	ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 96	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	38
Anf. 97	ORDFÖRANDEN.....	38

2005/06:33

7 april

2005/06:33
7 april

Anf. 98	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	38
Anf. 99	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 100	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	38
Anf. 101	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 102	CECILIA WIGSTRÖM (fp)	38
Anf. 103	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	38
Anf. 104	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 105	Utrikesminister CARIN JÄMTIN (s).....	39
Anf. 106	ORDFÖRANDEN	39